

45 122563

ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี
ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ทศพร ดอว ทนนาทศนาค วิจัย
ภาวะผู้นำ วิจัย

ภัทรพิชญ์ เกตุคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ.....
วันลงทะเบียน..... 9 ส.ค. 2560
เลขทะเบียน..... 251476
เรียกหนังสือ..... 3052.15 7114 ค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560

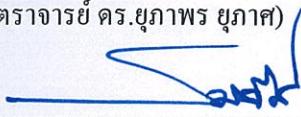
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายภัทรพิชญ์ เกตุคำ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

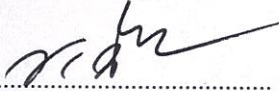
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

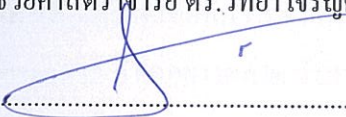
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(ดร.สมศักดิ์ พรมดี)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(อาจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ตีเมืองชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน 28 ส.ค. 2560 พ.ศ.

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
แตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม และรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่ ดังนี้ ด้านนโยบาย
การบริหาร ควรกำหนดนโยบายให้ตรงตามความต้องการของประชาชนและสังคม ด้านคุณธรรม
จริยธรรม การประสานงานช่วยเหลือประชาชนและผู้ได้บังคับบัญชาควรปฏิบัติอย่างจริงจัง
และยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น นายกเทศมนตรีต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม ต้องมี
การพบปะชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนด้านของกีฬาต่อต้านยาเสพติด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : The opinion of people to characteristics of Leaders of the Mayor Yangtalad Municipality in Yangtalad District Kalasin Province.

AUTHOR : Phattarapish Ketcum **DEGREE :** M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Asst. Prof. Dr. Witaya Charoensiri Co - Advisor
Dr. Songsak Jeesombat Major Advisor
Assoc. Prof. Dr. Sanya Kenaphoom Major Advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2017

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the opinion with the characteristics of leaders of the Mayor Yangtalad Municipality in Yangtalad District Kalasin Province. This research classification by gender, education of level and occupation and include to study suggestion and development of the characteristics of leaders of the Mayor Yangtalad Municipality in Yangtalad District Kalasin Province. The study was conducted using 389 people who were being in the voting age were over 18 years old by cluster random sampling and simple random sampling technique with Yamane method. The instruments used in the study consisted of a rating - scale questionnaire with .96 reliability value. The research statistics used were frequency, mean, percentage, standard deviation, t - test, one - way analysis of valiance (ANOVA) and Least Significant Difference (LSD)

Results of the research 1) The overall of the opinion of people to characteristics of leaders of the Mayor Yangtalad Municipality in Yangtalad District Kalasin Province.was rated at a middle level. Considering each aspect, it was shown difference form high to low : leadership, personality, moral and ethical, human relation and the efficacy administration. 2) The comparison of the opinion of people to characteristics of leaders of the Mayor Yangtalad Municipality in Yangtalad District Kalasin Province. classified by gender, educational level and occupation. The reason of people were different was not significantly different at .05 level.

3) The study also suggests that the opinion of people to characteristics of leaders of the Mayor Yangtalad Municipality in Yangtalad District Kalasi Province. The Mayor Municipality should be scarified, the management policy should be set policies to meet the needs of the people, the moral and the ethical, coordinating public assistance and subordinate should seriously and to the idea of someone else. The Mayor Municipality should be a good example to society and need to meet the public evenly and should promote and support sports against drugs.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และ ดร.สมศักดิ์ พรหมเดื่อ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นางฉวี แก้วกล้า นักบริหารงานทั่วไป 7 เทศบาลเมืองมหาสารคาม นายไสว ประภาศรี หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา (ศึกษานิเทศก์ คศ.3) และ นางปราณี จงจอหอ ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย เทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี สำหรับการวิจัย

คณะบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผู้ศึกษาใคร่ขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ได้แก่ นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลยางตลาด รวมทั้งประชาชนผู้มีสิทธิ์ เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลยางตลาดที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวม ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อฉลวย เกตุคำ นางสุภลักษณ์ พิวนวลสุคนธ์ บิดา - มารดา ผู้ประเสริฐของผู้ศึกษา ที่ให้ชีวิตและความรักตลอดจนอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี ให้แก่ลูกเสมอมา ขอขอบคุณนางนิษฐานันท์ เด็กหญิงนวพร เกตุคำ ภรรยาและลูกสาวที่น่ารัก รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่น รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต รุ่นที่ 12 ทุกคน ที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจของผู้ศึกษาทำให้ประสบผลสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศเพื่อบูชาคุณของบิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้สติปัญญาและคุณธรรมเกิดขึ้น อันเป็นเครื่อง นำชีวิตสร้างความสำเร็จด้านการศึกษาและประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้ศึกษาจนประสบผลสำเร็จ

ภัทรพิชญ์ เกตุคำ

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฑ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ	13
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล	39
ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารองค์การ	45
ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ	51
บริบทของเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
กรอบแนวคิดการวิจัย	65

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	96
วัตถุประสงค์การวิจัย	96
สมมติฐานการวิจัย	96
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	97
ลักษณะของเครื่องมือ	97
การวิเคราะห์ข้อมูล	98
สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผลการวิจัย	99
ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	112
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ	119
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	122
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	125
ประวัติผู้วิจัย	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงคุณลักษณะสำคัญของผู้นำ 37
2	แสดงองค์ประกอบของภาวะผู้นำ 38
3	แสดงหน้าที่ของเทศบาลตำบล 43
4	แสดงหน้าที่ของเทศบาลเมือง 44
5	แสดงหน้าที่ของเทศบาลนคร 45
6	จำนวนประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 9 หมู่บ้าน 58
7	จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 59
8	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง ในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 68
9	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 74
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน 76
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ 77
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ 78
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ 79

14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ	80
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทักษะ ความรู้ความสามารถในการบริหารงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ	81
16	ผลการเปรียบเทียบของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบล ยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชน ที่มีเพศแตกต่างกัน	82
17	เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	83
18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	85
19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวนความคิดเห็น ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน	86
20	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ค่าเฉลี่ย ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านความเป็นผู้นำ	87
21	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านมนุษยสัมพันธ์	88
22	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชาชนต่อ คุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านคุณธรรม และจริยธรรม	89

ตารางที่	หน้า
23	
เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน	90
24	
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน	92
25	
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวนความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน	93
26	
ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	94

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 โครงสร้างของเทศบาล	42
2 กรอบแนวคิดการวิจัย	65

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางที่	หน้า
1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือ	120
2 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	123

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2550 (ฉบับที่ 7 พุทธศักราช 2550) แบ่งการบริหารราชการแผ่นดิน ออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2550 บัญญัติไว้ว่า การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง รัฐบาล หรือคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่เข้ามาบริหารประเทศ และกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ มีอำนาจ และใช้อำนาจ เพื่อบริหารจัดการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ โดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติ คือ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือกระทรวง การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ ส่วนการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบันมีอยู่ 2 ระบบ คือ ก) ระบบทั่วไปที่ใช้แก่ท้องถิ่นทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล และ ข) ระบบพิเศษที่ใช้เฉพาะท้องถิ่นบางแห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พุทธศักราช 2550. 2555 : 1 - 10)

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 และพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12 พุทธศักราช 2546 โดยให้เทศบาลดังกล่าว มีฐานะเป็นนิติบุคคล แบ่งเป็น 3 ประเภท โดยใช้เกณฑ์ประชากร คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โครงสร้างองค์กรเทศบาลจะประกอบด้วยฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรี ซึ่งอาจจะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล (โกวิทย์ พวงงาม. 2550 : 168)

เทศบาลตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารพัฒนาพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบล ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยบัญญัติหน้าที่

ที่เทศบาลตำบลจะต้องทำ คือ 1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน 2) ให้มีและบำรุงทางบก และทางน้ำ 3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะ มูลฝอย สิ่งปฏิกูล 4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ 5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง 6) ให้ราษฎร ได้รับการศึกษาอบรม 7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ 8) บำรุงศิลปประ จาริตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น 9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

การบริหารงานตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 48 ได้กำหนดถึงอำนาจหน้าที่ในการบริหาร โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งอาศัยหลักกรรมมาภิบาล มุ่งหน้าที่ให้ นายกเทศมนตรีเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารงาน ซึ่งการบริหารงานของนายกเทศมนตรี ส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวขององค์กร เนื่องจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดกับประชาชน ทำให้หน้าที่ในฐานะข้าราชการท้องถิ่น พร้อมทั้งควบคุมกำกับดูแลพนักงานเทศบาลอีกทั้งยัง เป็นผู้ที่น่าไว้วางใจของทางราชการมาปฏิบัติในเทศบาลนั้น ๆ และจากระเบียบว่าด้วยการสร้าง ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ทำให้เกิดการศึกษาและอบรม โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนา ให้ผู้นำมีลักษณะผู้นำที่ดีมีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม มีทัศนคติที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย คนส่วนใหญ่ให้การยอมรับนับถือ เป็นผู้ที่มีความเสียสละ เพื่อส่วนรวม มีความอดทนยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น และเปิด โอกาสให้บุคคลอื่น ๆ เข้ามีส่วนร่วม มีความโปร่งใสเป็นประชาธิปไตย (สุวิทย์ ยี่วรพันธุ์. 2543 : 245)

จะเห็นได้ว่า นายกเทศมนตรีนั้น เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารและพัฒนา ท้องถิ่น ไม่ว่าจะในอดีตจนถึงปัจจุบันความสำคัญของผู้นำไม่ได้ลดลงแต่ประการใด แต่ในทาง ตรงกันข้าม กลับมีบทบาทที่สำคัญกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจในการบริหารจัดการ งบประมาณที่มีจำนวนประชากรและจำนวนเงินเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามสัดส่วนของงบอุดหนุน จากรัฐบาลและภาษีอากรที่เก็บได้ที่จะโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบทบาทของ นายกเทศมนตรี ยังไม่ได้มีบทบาทแค่การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าเท่านั้น ยังมีบทบาท ในการบริหารงาน ด้านการบริหารบุคคล ได้แก่ การออกคำสั่งบรรจุแต่งตั้ง การย้าย การโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ ร้องทุกข์ เป็นอำนาจ ของผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการแต่งตั้งและพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามความต้องการ และความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นด้วย (จรรยา ศิวานนท์. 2548 : 5 - 7)

ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำนั้น ผู้ใดจะประสบความสำเร็จในการทำให้บุคคลหรือสมาชิกในองค์กร หรือสังคมยอมรับนับถือและปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งด้วยความยินดี มีความพอใจ และเต็มใจทำงาน จะต้องใช้ความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์ในการครองใจคน ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ดี มีคุณธรรม เสียสละ มีมนุษยสัมพันธ์ และบุคลิกภาพที่ดี สามารถบริหารจัดการท้องถิ่นและองค์กรที่ดำรงตำแหน่งอยู่ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันกลับพบว่า มีปัญหาเกิดขึ้นมากมายในองค์กรเทศบาลตำบล ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการบริหาร ปัญหาการปฏิบัติงานและปัญหาการขาดความเป็นผู้นำและภาวะผู้นำ อีกทั้งข้อขัดแย้งของผู้บริหารกับผู้ได้บังคับบัญชา หรือบุคคลในท้องถิ่นนั้น ๆ ยังเป็นปัญหาหลักทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติราชการ ดังเช่น ที่ผ่านมา ซึ่งเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเข้ามาทำงานบริหารบ้านเมืองมาแล้วหลายครั้ง และในแต่ละครั้งมีนักการเมือง ที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะความเป็นผู้นำการบริหารงานที่แตกต่างกันลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งที่เป็นประชาชนและเป็นนักการเมืองอยู่แล้ว นักธุรกิจและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด ผลจากการเลือกตั้งที่ผ่านมามีปรากฏว่าบุคคลที่ลงสมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับความไว้วางใจ หรือได้คะแนนเสียงจากประชาชนส่วนใหญ่ให้ทำหน้าที่บริหารบ้านเมืองในเขตเทศบาลตำบลยางตลาดนั้น ย่อมมีคุณลักษณะและภาพลักษณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งจากที่ได้มีจากการทำงานที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงผู้นำมาแล้วหลายครั้งในผู้นำ หรือผู้บริหาร จึงมีการบริหารงานที่แตกต่างกัน (ธวัชชัย พงษ์อ้วน, 2554 : 2 - 3 และทวิศักดิ์ ภูวาลเจียน, 2555)

จากปัญหาดังกล่าว ด้วยเหตุผลที่แสดงถึงความสำคัญและจำเป็น ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ความสำคัญของผู้นำและปัญหาการบริหารจัดการด้านผู้นำที่เกิดขึ้นจากอดีตที่ผ่านมา ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด ที่มีส่วนได้เสียจากผลประโยชน์ของการบริหารงานอย่างผู้นำ ซึ่งในตัวผู้นำตั้งแต่อดีตนั้น มีการบริหารงานที่เป็นรูปธรรมยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นที่พอใจ แก่ประชาชนเท่าที่ควร ในการบริหารงานในฐานะที่เป็นผู้นำ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่บริหารอยู่ในช่วง พุทธศักราช 2553 - 2556 โดยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะเป็นกรณีตัวอย่างของการบริหารงานแล้วยังเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำในด้านต่าง ๆ ของนายกเทศมนตรี

ตำบลยางตลาด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการบริหารงาน เพื่อพัฒนาเทศบาลตำบลยางตลาดต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแผนการพัฒนาทั้งในทางวิชาการและทางปฏิบัติต่อหน่วยงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรและประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยแบ่งขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 ด้าน ตามแนวคิดของ กวี วงศ์พุดธิ 2539 : 39 - 108 และพิมใจ โอภาณุรักษธรรม 2542 : 63 - 107 ; (อ้างถึงใน ธวัชชัย ผงอ้วน. 2554 : 4)

- 1.1 ด้านความเป็นผู้นำ
 - 1.2 ด้านบุคลิกภาพ
 - 1.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์
 - 1.4 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม
 - 1.5 ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นพื้นที่ในการศึกษาโดยมีหมู่บ้านจำนวน 9 หมู่บ้าน
3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 13,861 คน เพศชาย 6,601 คน เพศหญิง 7,260 คน (สำนักบริหารการทะเบียน 13 มีนาคม 2555) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 389 คน จาก จำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 13,861 คน ได้มาโดยการคำนวณตามสูตรของ (Yamane. 1973 : 727)
4. ขอบเขตด้านตัวแปร
- 4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย
 - 4.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง
 - 4.1.2 ระดับการศึกษา ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือ ปวช. ปวส. หรือ เทียบเท่า ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
 - 4.1.3 อาชีพ ได้แก่ กิจการส่วนตัว เกษตรกร ค้าขาย / รับจ้าง และข้าราชการ
 - 4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ กวี วงศ์พุฒิ 2539 : 39 - 108 และพิมใจ โอภาณัฐกรรม (2542 : 63 - 176 ; อ้างถึงใน ธวัชชัย ผงอ้วน. 2554 : 4)
 - 4.2.1 ด้านความเป็นผู้นำ
 - 4.2.2 ด้านบุคลิกภาพ
 - 4.2.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์
 - 4.2.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม
 - 4.2.5 ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน
5. ขอบเขตระยะเวลาวิจัย เดือน พฤษภาคม ถึง สิงหาคม พุทธศักราช 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ประสบในสังคม อาจเป็นทั้งทางบวก หรือทางลบ ทั้งนี้เป็นผลจากความรู้ความเข้าใจ หรือภูมิหลังทางสังคมของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาหรือสถานการณ์ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว และในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในบ้านเลขที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด นั้น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ประชาชนตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชาย และเพศหญิงในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

นายกเทศมนตรี หมายถึง ผู้บริหารงานที่มาจากกาเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาล ซึ่งมีหน้าที่ในการรับผิดชอบในการบริหารงานในหน่วยงานเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่บริหารอยู่ในช่วงพุทธศักราช 2553 - 2556

ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องขึ้นให้ป็นหัวหน้า หรือมาจากการเลือกตั้ง เป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ หรือนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์จุดหมาย และนำพาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จเจริญก้าวหน้า และในการวิจัยครั้งนี้ ได้จำแนกออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง ผู้นำที่มีคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ มีคุณลักษณะที่มีความสามารถ มีความคิดที่พัฒนาเสียสละเพื่อส่วนรวม รวมทั้งต้องมีพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกของกลุ่ม เช่น กล้าตัดสินใจเมื่อมีปัญหา มีความทะเยอทะยาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีวินัยในตนเอง สร้างความไว้วางใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถในการประสานงาน สามารถเป็นปากเสียงให้กับประชาชน ซึ่งมาจากความน่าเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน มุ่งหมายในการทำงาน ยึดหยุ่นตามสถานการณ์ สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์กรได้ดี เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงพัฒนา และสามารถฟังฟังได้เมื่อประชาชนเกิดความเดือดร้อน เป็นต้น
2. ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง บุคลิกภาพเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของบุคคลที่จะเป็นผู้นำ ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงบุคลิกให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเคารพด้วยถ้อยคำวาจาสุภาพต่อบุคคลทุกวัย มีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย

เป็นที่น่าเคารพนับถือ มีวุฒิทางสติปัญญาที่เหมาะสม มีความสุขุมรอบคอบในการปฏิบัติงาน สงบเสงี่ยม เปิดเผย ตรงไปตรงมา มีความเป็นมิตรพบปะสังสรรค์เข้าร่วมสมาคมผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี และมีอารมณ์ที่หนักแน่น ดังนั้น การพัฒนาคนที่สมบูรณ์ต้องพัฒนาทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เรียกว่าทั้งบุคลิกภาพภายนอกและภายใน

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง มนุษยสัมพันธ์ เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารหรือผู้นำที่แสดงออกมา เพื่อสร้างความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมามีลักษณะ ดังนี้ ให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักพูดจาที่ทักทาย เพื่อสร้างความสัมพันธ์โดยใช้คำที่ไพเราะ อ่อนหวาน ยิ้มแย้มแจ่มใส สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน มีสัมพันธ์ภาพอันดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ ยกย่องชมเชยผู้ใต้บังคับบัญชา ในโอกาสอันควร ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเสียสละเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัว ให้กับสังคมของชุมชนหรือสังคมได้เสมอ เป็นที่น่าพูดคุยกับทุกคนทุกวัย

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง หลักธรรมที่จำเป็นสำหรับผู้นำที่ควรตระหนักและยึดหลักธรรม น้อมนำมาประยุกต์ในองค์กรของผู้บริหาร โดยคุณธรรมที่จำเป็นสำหรับผู้นำควรมี เช่น การยึดมั่นในจริยธรรมในการทำงาน การปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ซึ่งส่งผลดีต่อองค์กร การปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคคลอื่น โดยยึดหลักเมตตาเข้ามาใช้ในองค์กร อนุเคราะห์ช่วยเหลือคนที่เดือนร้อนที่ไม่มีที่พึ่งพาและบริหารงาน โดยมีความยุติธรรมในการบังคับบัญชา วางตัวเป็นกลาง เป็นต้น

5. ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน เป็นคุณสมบัติของผู้นำที่แสดงว่ามีความรู้ความสามารถในการบริหารงานที่ดี โดยผู้นำควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ คือ รู้และเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีความสามารถในการวางแผนกำหนดนโยบายในการบริหารงานที่ชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน มีความสามารถบริหารและใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดในองค์กร สามารถส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการแข็งแกร่งในท้องถิ่นมีความสามารถบริหารงาน โดยยึดหลักผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยไม่คิดเอาผลประโยชน์เข้าแต่เพียงองค์กร และบริหารงานด้วยความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพการบริหารของผู้นำ

6. เทศบาล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งเทศบาล พ.ศ. 2479 และในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง เทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี เพื่อพัฒนาเขตพื้นที่ และยังรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อเสนอแนะไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และเกิดประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร นำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้าน เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการวิจัย สรุปประเด็น ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย โดยมีข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารองค์การ
5. ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ
6. บริบทของเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

จำลอง เงินดี (2540 : 86) ได้ให้ความหมาย ของความคิดเห็นไว้ โดยจำแนกได้ เป็น 2 ประการ ดังนี้

1. เป็นความเชื่อ ทศนะ การพิจารณา หรือการวินิจฉัย หรือการประเมินอย่างมีรูปแบบในใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ
2. เป็นการแสดงออกถึงการพิจารณา หรือคำแนะนำอย่างมีรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ หรือการแสดงออก เช่น การตัดสินใจ การพิจารณาคติ หรือการวินิจฉัยอย่างมีรูปแบบด้วยเหตุผล ตามกฎหมาย หรือหลักเกณฑ์ที่ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นที่มีกฎหมายรองรับ

ธีรศักดิ์ บันทุปลา (2541 : 55) ให้ความหมาย ของความคิดเห็นว่า เป็นการแสดงออก ทางด้านความรู้สึกลึกซึ้ง การตัดสินใจ และความเชื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์

หนึ่งด้วยการพูด การเขียน โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้น อาจเป็นพื้นฐานในการแสดงออก ซึ่งอาจถูกหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่นได้ ความคิดเห็นจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2542 (2546 : 231) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์หรือชั่งน้ำหนักว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

สวนา พรพัฒน์กุล (2542 : 10 - 11) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกที่เกิดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่ขึ้นอยู่กับจิตใจของเฉพาะบุคคล ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม ฯลฯ และการมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ ซึ่งการแสดงออกเช่นนี้ อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้

Hillgard (1986 : 626 ; อ้างถึงใน ถนอมจิต ชนะบุญ. 2542 : 38)

ให้ความหมายของความคิดเห็น คือ การพิจารณาตัดสินใจ หรือความเชื่อที่นำไปสู่การคาดคะเนหรือแปรผลในพฤติกรรม หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

Kolasa (1989 : 386 ; อ้างถึงใน ถนอมจิต ชนะบุญ. 2552 : 38)

ให้ความหมายของความคิดเห็น คือ เป็นการแสดงออกของบุคคลในการวิจารณ์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากเหตุการณ์แวดล้อม

สรุป จากความหมายของความคิดเห็นที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ประสบในสังคม อาจเป็นทั้งทางบวกหรือทางลบ ทั้งนี้เป็นผลจากความรู้อุบาย หรือภูมิหลังทางสังคมของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา หรือสถานการณ์ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 : 12 - 13) ได้สรุป ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจจะเหมือน หรือแตกต่างกันออกไป คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของอวัยวะต่าง ๆ คุณภาพสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มาก มักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมาก ต่อความคิดเห็นของบุคคลเป็นการได้รับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

Oskamp (1977 : 119 - 133) ได้สรุป ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องคล้ายกันหรือเหมือนกันเสมอไป ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลต่อการแสดงออกในเรื่องนั้น ๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น สรุปได้ ดังนี้ (กวีศรา สุวรรณบุตร. 2550 : 11 - 12)

1. พันธุกรรมและร่างกาย จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระบบความก้าวร้าวของบุคคล และจะมีผลต่อการศึกษาทัศนคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ส่วนปัจจัยด้านสรีระ เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและทัศนคติของบุคคล

2. ประสบการณ์ของบุคคลโดยตรง คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเองทำให้เกิดทัศนคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว เป็นปัจจัยบุคคล เมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่และครอบครัว

4. ทักษะคิดและความคิดเห็นต่อกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและทัศนคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม

สรุป จากปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าบุคคลแต่ละบุคคลมีปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พันธุกรรมและร่างกาย และสิ่งที่แต่ละบุคคลได้เรียนรู้และได้รับจากกระบวนการกล่อมเกลாதงสังคม ซึ่งสังคมนกลายเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับรู้

3. การวัดความคิดเห็น

วิเชียร เกตุสิงห์ (2541 : 94 - 97) กล่าวว่า การจะใช้แบบสอบถามวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดแบบสอบถามประเภทนี้ นิยมสร้างตามแนวคิดของ (Likert) ซึ่งแบ่งน้ำหนักของความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นทางปฏิญาณ (Positive) หรือปฏิเสธ (Negative)

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2545 : 102 - 117) ได้เขียนประกอบการเรียนการสอนของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวัดว่า มาตราวัดเจตคติ หรือทัศนคติ หรือความคิดเห็น ที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S - D Scale = Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี - เลว ขยัน - ขี้เกียจ เป็นต้น

2. วิธี (Likert Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น ที่นิยมกันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบ หรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบในการเลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 หรือ +1 +10, -1 -2 ตามลำดับ

3. วิธี (Guttman Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น ในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับของทัศนคติ สูง - ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้ อย่างต่ำสุดถึงสูงสุด และแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

4. วิธี (Thurstone Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตร แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิด หรือทัศนคติในทางเดียว และเสมือนว่าเป็นสเกลที่มีช่วงห่างเท่ากัน

Best (1987 : 171 ; อ้างถึงใน ถนอมจิต ชนะบุญ. 2552 : 41) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น โดยทั่ว ๆ ไปจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับสูง ต่ำ มาก น้อย ส่วนวิธีวัดความคิดเห็น โยมาร์ค จะใช้ตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถาม และผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของตนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นใช้การวัดแบบ (Likert) โดยเริ่มต้นการรวบรวม หรือการเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในทางเดียวกัน (เชิงนิยม หรือ ไม่นิยม) เป็นข้อความเชิงบวก (Positive) หรือข้อความ เชิงลบ (Negative)

สรุป การที่จะทราบความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งนั้น จะต้องมีการวัดที่เชื่อถือได้ ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวัดความคิดเห็น โดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และมีการตอบสนอง ส่วนวิธีการวัด มีหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีวิธีการวัดที่แตกต่างกัน เลือกใช้ตามความเหมาะสมต่อลักษณะการวัดแต่ละครั้ง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ

1. ความหมายผู้นำ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ ดังนี้

กวี วงศ์พุด (2535 : 14 - 15) สรุปความหมายเกี่ยวกับผู้นำไว้ 5 ประการ คือ

1. ผู้นำ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลาง หรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่ม เปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่มมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง
2. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่ม หรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือสู่จุดหมายที่วางไว้แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทาง ก็ถือว่า เป็นผู้นำทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกกลุ่มนอกทางด้วย
3. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกหรือยกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่มซึ่งเป็นไป โดยอาศัยลักษณะทางสังคมมิติของบุคคลเป็นฐาน และสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้

4. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะบางอย่าง คือ สามารถสอดแทรกอิทธิพลบางประการอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด

5. ผู้นำ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้อง โดยตรงต่อการแสดงบทบาท หรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำ

ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ (2535 : 280 ; อ้างถึงใน มัลลิกา ต้นสอน. 2544 : 47) กล่าวไว้ว่า ผู้นำอาจจะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการ หรือไม่เป็นที่ทางการก็ได้ ซึ่งเรามักจะรับรู้เกี่ยวกับผู้นำที่ไม่เป็นที่ทางการอยู่เสมอ เนื่องจากบุคคลนั้นมีลักษณะเด่นเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มทำให้สมาชิกแสดงพฤติกรรมที่มีน้ำหนักรวมและเป็นเอกภาพ โดยเขาจะใช้ภาวะผู้นำในการปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน เพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 31) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จ โดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา หรือบุคคลซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

วิภาดา คุปตานนท์ (2544 : 237) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการที่จะทำให้องค์การดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้อิทธิพลเหนือทัศนคติและการกระทำของผู้อื่น

พรนพ พุกกะพันธ์ (2544 : 19) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้า ผู้ตัดสินใจเพราะมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชาและจะนำผู้ตาม หรือผู้ได้บังคับบัญชา หรือมุ่งไปในทางที่ดีหรือชั่วได้ โดยใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันในอันที่จะบรรลุเป้าหมาย และความสามารถที่จะชักจูงผู้อื่นให้ความร่วมมือร่วมใจกับตนดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายของตนได้จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือการเลือกตั้ง หรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงานและองค์การที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการอธิการบดี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการ ปลัดกระทรวง ประธานสภา นายกสภา นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี เป็นต้น

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2552 : 7) กล่าวไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับ และยกย่องจากบุคคลอื่นซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่าง ๆ ในองค์กรต่าง ๆ ต้องอาศัยบุคคลที่เป็นผู้นำและมีความเป็นผู้นำ จึงจะทำให้ องค์กรดำเนินไปอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และนำพาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จ เจริญก้าวหน้า

Dubrin (1998 : 2 ; อ้างถึงใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2544 : 12) กล่าวถึง ผู้นำว่า เป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จ โดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้บังคับบัญชา หรือเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็น หัวหน้า หรือมาจากการเลือกตั้ง เป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งนำกลุ่ม หรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์จุดหมายและนำพาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จเจริญก้าวหน้า

2. ความหมายภาวะผู้นำ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต 2540 : 19) ให้ความหมาย ของภาวะผู้นำว่า คือคุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากัน ไปสู่จุดหมายที่ดีงาม

สงวน ช้างฉัตร (2541 : 172) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่บุคคลหนึ่ง พยายามที่จะมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น โดยอาศัยอำนาจที่เกิดจากการบังคับ ให้คนอื่นกลัวอำนาจ ที่เกิดจากการให้รางวัล หรือการเสริมแรงทางบวกอำนาจทางกฎหมาย หรืออำนาจที่ผู้ครอบครอง ตำแหน่งได้รับมอบหมายจากองค์กรอำนาจที่เกิดจากความเชี่ยวชาญ และอำนาจที่เกิดจากการ อ้างอิงคำสั่งของผู้บังคับบัญชา จุดประสงค์ของการใช้อำนาจเหนือบุคคลอื่นดังกล่าว ก็เพื่อให้ การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างดีที่สุด ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร เทคโนโลยี และความสามารถของสมาชิกกลุ่ม หรือบุคลากรในองค์กรจากลักษณะความหมายของภาวะผู้นำ ช้างตัน เห็น ได้ว่า แนวคิดส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับกลุ่มคน และสมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์ ภายใต้อันอย่างสม่ำเสมอ ในการนี้จะมีสมาชิกคนใดคนหนึ่งหรือมากกว่าถูกกำหนด หรือยอมรับ ให้เป็นผู้นำ เนื่องจากมีความแตกต่างในด้านต่าง ๆ จากบุคคลอื่น ๆ ของกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ตาม หรือผู้บังคับบัญชา หรือลูกน้อง หรือผู้ปฏิบัติ ส่วนความหมายของภาวะผู้นำเกือบทั้งหมด จะเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพล ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้นำพยายามจะมีอิทธิพลต่อผู้ตาม (Followers) ในกลุ่มหรือบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้มีทัศนคติ พฤติกรรม และอื่น ๆ ไปในทิศทางที่ทำให้มุ่งหมาย

ของกลุ่มหรือองค์การประสบความสำเร็จ ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการหรือระบบการดำเนินงานที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือมากกว่า พยายามใช้อิทธิพลของตน หรือกลุ่มของตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลอื่น หรือกลุ่ม บุคคลอื่น มีความเต็มใจ และกระตือรือร้น ในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่ม หรือองค์การ เป็นเป้าหมาย

วิโรจน์ สารรัตนะ (2548 : 43 - 51) ภาวะผู้นำ คือ สภาวะที่เกิดขึ้นในกลุ่มคน สภาวะเช่นนี้ จะเกิดขึ้นเฉพาะเมื่อคนสองคน หรือมากกว่าสองคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ภาวะผู้นำที่มีอิทธิพล ต่อมนุษย์เกิดขึ้น เมื่อคนที่มีจุดประสงค์แน่วแน่ทำการเคลื่อนไหว เพื่อการแข่งขันกับผู้อื่น หรือเกิดจากความขัดแย้งกับผู้อื่น เป็นการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสถาบัน เกี่ยวกับการเมือง เคลื่อนไหว โดยมีจุดประสงค์ทางจิตวิทยา และอาจเป็นด้วยเหตุอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อปลุกเร้าและสร้างความพึงพอใจ ตามความต้องการของผู้ตาม

โกศิษฐ์ เปลรินทร์ (2552 : 48) ภาวะผู้นำเกิดจาก ปฏิสัมพันธ์ของผู้นที่อยู่ร่วมกัน เกิดการยอมรับให้ใครสักคนหนึ่งเป็นหัวหน้าที่จะนำพาหมู่คณะดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อหมู่คณะ การได้เป็นผู้นำอาจจะเกิดขึ้นเองตามสถานการณ์ เกิดจากความรู้ความสามารถ ตามที่ผู้อื่นมองเห็น หรืออาจจะได้เป็นผู้นำด้วยการเลือกจากสมาชิก บุคคลเหล่านี้ล้วนแล้ว แต่ต้องเรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำ เรียนรู้ที่จะมีภาวะผู้นำ อาจเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามธรรมชาติ ของบุคคล หรือต้องเรียนรู้ตามสถานการณ์ หรือมีเจตนาที่จะเรียนรู้ก็เป็นได้เรื่องราวเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำมีมานาน ด้วยการเล่าเรื่องราวพฤติกรรมของบุคคลที่ต่อมาได้กลายเป็นตำนาน เป็นเรื่องเล่าขานถึงความเก่ง ความดี และความสามารถในการทำให้หมู่คณะเห็นคล้อยตามจน สามารถกระทำการ ต่าง ๆ ได้สำเร็จ

3. บทบาทหน้าที่ของผู้นำ

นักวิชาการ ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ผู้นำไว้ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของผู้นำในองค์การ

พรทิพย์ อัยยิมพันธ์ (2547 : 68) ภาวะผู้นำมีบทบาทที่แบ่งอย่างกว้าง ๆ ออกเป็น 4 ประการ ได้แก่

1. การกำหนดแนวทางหลัก ผู้นำควรเริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมาย และแนวความคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าว จะช่วยให้ผู้นำสร้างแผนงานแม่แบบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการก่อนจะลงมือปฏิบัติตามแผน นอกจากนั้น ไม่เพียงแต่ต้องรู้ถึงวิธีการ กำหนดทิศทางและเป้าหมายเท่านั้น แต่ผู้นำต้องได้รับการสนับสนุนและความมุ่งมั่นจากพนักงาน

ในการบรรลุถึงเป้าหมายการสร้างระบบการทำงานที่มี ประสิทธิภาพด้วย ผู้นำต้องมีความสามารถ นำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจ วิสัยทัศน์ และสื่อสารอย่างชัดเจนถึงความแตกต่าง และผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับจากความสำเร็จในอนาคต อีกทั้งยังสามารถทำให้พนักงาน มีแรงจูงใจ และรู้สึกตื่นเต้นกับทิศทางใหม่นี้ด้วย

2. การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผล (Aligning) การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผล หรือการทำให้องค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือ การลงมือสร้างแผนหลักที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่หนึ่ง ทุกระดับชั้นขององค์การควรมีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันในฐานะผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน และโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การที่ได้วางไว้แล้ว

3. การมอบอำนาจ (Empowering) หากผู้นำมีการมอบอำนาจให้ แก่พนักงานอย่างจริงจัง จะทำให้บรรยากาศในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารระหว่างบุคคล และระหว่างกลุ่ม เกิดประสิทธิผลและเกิดผลลัพธ์ใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ ซึ่งมาจาก การที่สมาชิกของกลุ่ม หรือพนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นและศักยภาพของตนได้ อย่างอิสระ โดยผู้นำต้องสร้างสถานะที่จะกระตุ้นการสร้างเสริมและปลดปล่อยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน วิธีการนี้ จะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นในองค์การ

4. การสร้างตัวแบบ (Modeling) หัวใจของการเป็นผู้นำ คือ ต้องสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะไม่เพียงแต่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรเท่านั้น แต่ผู้นำยังต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดีด้วย กล่าวคือ ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของคุณลักษณะระหว่างคุณลักษณะ (Characteristics) กับความรู้ความสามารถ (Competence) เพราะไม่ว่าบุคคลจะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถจะเป็นผู้นำที่แท้จริงได้ หากปราศจากซึ่งคุณลักษณะที่เหมาะสม

ขงยุทธ เกษสาคร (2554 : 154 - 117) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของผู้นำทั่ว ๆ ไป ดังนี้

1. ผู้นำในฐานะผู้บริหาร เป็นบทบาทหน้าที่ที่เน้นได้ชัดที่สุดของผู้นำ คือ บทบาทในฐานะที่เป็นผู้บริหาร ซึ่งประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กร หรือในฐานะผู้ประสานงานภายในกลุ่มที่ตนเป็นผู้บริหาร ผู้นำประเภทนี้จะคอยช่วยให้งานของผู้ร่วมงาน ดำเนินไปด้วยดี ผู้นำจะอยู่ในฐานะเป็นผู้ควบคุมนโยบาย และกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และรับผิดชอบคอยติดตามให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยครบถ้วน ถูกต้อง

2. ผู้นำในฐานะผู้วางแผน โดยปกติผู้นำมักทำหน้าที่วางแผนการปฏิบัติงาน ทุกชนิดเป็นผู้ตัดสินใจให้กับผู้ร่วมงานว่าควรนำเอาวิธีการอะไรมาใช้ และทำอย่างไรงาน จึงจะบรรลุผลตามที่ต้องการ ผู้นำมักทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลด้วยว่ามีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ หรือไม่ ในลักษณะเช่นนี้ ผู้นำจะเป็นผู้เดียวที่ทราบแผนการดำเนินงานทั้งหมด บุคคลอื่น ในองค์กรจะรู้เรื่องในส่วนที่ตนได้รับมอบหมายเท่านั้น

3. ผู้นำในฐานะผู้กำหนดนโยบาย เป็นบทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้นำ คือ การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และการวางนโยบายเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย แหล่งที่มาของนโยบายอาจมาจาก 3 แหล่ง คือ มาจากเบื้องบน หรือเจ้านายที่มีตำแหน่งสูงกว่า ผู้นำ มาจากเบื้องล่าง โดยคำแนะนำ หรือมติของผู้ใต้บังคับบัญชา และมาจากผู้นำกลุ่มเอง

4. ผู้นำในฐานะผู้ชำนาญการ ผู้ใต้บังคับบัญชาส่วนมากหวังพึ่งผู้นำเมื่อ มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ผู้นำจะทำหน้าที่คล้ายกับผู้ชำนาญการ ในงานด้านนั้น ๆ แต่ความจริงแล้วจะให้ผู้นำมีความรอบรู้อย่างละเอียดในทุกเรื่องไม่ได้ ผู้นำ จึงต้องอาศัยผู้ช่วยและที่ปรึกษาคอยทำหน้าที่ให้คำแนะนำทางด้านเทคนิคแก่ผู้นำอีกทีหนึ่ง ในองค์กร

5. ผู้นำในฐานะตัวแทนของกลุ่ม เพื่อติดต่อกับภายนอก เนื่องมาจากสมาชิก ของกลุ่ม หรือองค์กรใดก็ตามจะทำการติดต่อกับองค์กรภายนอกหมดทุกคน โดยตรงย่อมเป็นไปได้ ผู้นำที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ของกลุ่มมักจะ ได้รับเลือกให้คอยทำหน้าที่ติดต่อกับองค์กร ภายนอกแทนทำให้กลายเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม ต่อมาไม่เพียงแต่จะมีเจ้าหน้าที่ เป็นตัวแทนกลุ่มติดต่อกับบุคคลภายนอกเท่านั้น เมื่อบุคคลภายนอกมาติดต่อกับกลุ่มก็ต้องผ่าน ผู้นำดังกล่าวเสียก่อน ผู้นำประเภทนี้จึงกลายเป็นตัวแทนของกลุ่ม หรือองค์กรมีหน้าที่เจรจากับบุคคลภายนอกที่มาติดต่อกับองค์กร โดยปริยาย

6. ผู้นำในฐานะผู้ควบคุมความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ผู้นำมักจะทำหน้าที่ ควบคุมดูแลเรื่องต่าง ๆ ภายในกลุ่ม โดยเฉพาะเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่ง ก็คือ ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคลากรที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม ในบางกลุ่มไม่ว่าจะมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นก็ตามสมาชิก ในกลุ่มต้องพิจารณาผ่านผู้นำของตน ในบางกลุ่มผู้นำจะดำเนินการต่อให้หรือไม่นั้นก็แล้วแต่ ผู้นำของกลุ่มบางคนไม่ค่อยสนใจเอาใจสนใจเฉพาะบางคน ทั้งนี้แล้วแต่คุณลักษณะของผู้นำ เป็นคน ๆ ไป

7. ผู้นำในฐานะผู้ให้คำแนะนำและให้โทษบุคลากรมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสนอให้ผู้อื่นและให้โทษแก่บุคลากรอื่น หรือมีอำนาจให้ผู้อื่นให้โทษกลายเป็นผู้มีอำนาจสำคัญและกลายเป็นผู้นำในที่สุดคุณ และโทษที่ว่านี้อาจจะเป็นการขึ้นเงินเดือน หรือการมอบหมายงานให้มากขึ้นให้น้อยบ้างหรือให้งานที่ยาก ๆ ให้ง่าย ๆ ทำก็ได้ทั้งนั้น

8. ผู้นำในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยเมื่อมีการขัดแย้งใด ๆ เกิดขึ้น บุคลากรคนใดมีความสามารถในการทำให้ข้อขัดแย้งหายไป หรือสามารถทำให้ฝ่ายที่ขัดแย้งเข้าใจกันได้ บุคลากรผู้นั้น มักจะกลายเป็นผู้นำในเวลาต่อมา

9. ผู้นำในฐานะที่เป็นบุคคลตัวอย่าง บุคลากรที่มีความประพฤติดี หรือปฏิบัติงานดีจนได้รับการยกย่องอยู่เสมอ ว่าเป็นตัวอย่างที่ดีขององค์กรมักจะกลายเป็นผู้นำของบุคลากรอื่นได้โดยง่าย เพราะเป็นคนที่ได้รับการนับถือจากบุคลากรคนสำคัญขององค์กร

10. ผู้นำในฐานะสัญลักษณ์ของกลุ่ม ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้น จะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกัน แต่การอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมากย่อมจะทำให้ทุกคนมีความสามัคคีกันเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ดังนั้น ในกลุ่มจึงมักจะมีบุคคลที่สมาชิกในกลุ่มยกย่องว่าเป็นคนดีที่หาที่ติมิได้ สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกที่ดีต่อเขาเสมอไม่ว่าจะในโอกาสใด และเขาจะดีด้วยกับทุกคน ขณะเดียวกันบุคคลนี้ จะรักและยึดกลุ่มเป็นสรวงของตนอย่างที่สุด ด้วยทุกคนแน่ใจว่าเขาจะไม่มีทางกระทำการอันใดอันจะเป็นภัยต่อกลุ่มโดยเด็ดขาด บุคคลนี้จึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เป็นผู้นำทำนองเดียวกับประมุขของประเทศ คือ พระมหากษัตริย์หรือตำแหน่งประธานาธิบดีในบางประเทศ ซึ่งเป็นผู้นำของประเทศ อำนาจที่ผู้นำเหล่านี้มีจึงเป็นเหตุให้จิตใจคนภายในกลุ่ม

11. ผู้นำในฐานะตัวแทนรับผิดชอบกลุ่มคนบางกลุ่ม องค์กรหรือหน่วยงานบางแห่งจะมีผู้นำคนหนึ่งต้องการกระทำบางอย่างของบุคคลบางคนในกลุ่มหรือรับผิดชอบต่อกิจการทั้งหมดที่คนกลุ่มนั้นกระทำลงไป โดยเหตุนี้บางทีในโอกาสต่อมาบุคลากรในกลุ่มจะมอบหมายให้ผู้นำมีอำนาจตัดสินใจการกระทำใด ๆ แทนจนได้ เพื่อป้องกันความผิดพลาดซึ่งอาจเป็นเหตุให้ผู้นำของตนต้องอยู่ในฐานะตัวแทนรับผิดชอบด้วย

12. ผู้นำในฐานะผู้มีอุดมคติ ผู้นำบางคนมีความสามารถในการสร้างอุดมคติความเชื่อถือและความศรัทธาต่าง ๆ แก่บุคคลอื่น ตลอดจนกระทั่งการสร้างคุณธรรมประจำใจและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของกลุ่ม อุดมคติต่าง ๆ ในตอนแรกอาจจะเป็นคำพูดของเขาที่ทุกคนพากันนิยมและปฏิบัติตามต่อมาก็กลายเป็นอุดมคติอย่างเป็นทางการของกลุ่มไป ผู้นำประเภทนี้ มักจะเป็นนักคิดและนักคิดที่สมาชิกในกลุ่มให้ความเชื่อถือ

13. ผู้นำในฐานะบิดามารดาผู้มีแต่ความกรุณา ผู้นำประเภทนี้วางตัวเป็นผู้ใหญ่มีอาวุโสที่สุดในกลุ่ม และมีบุคลิกลักษณะน่านับถือ ฐานะเป็นบิดามารดาของกลุ่มหนึ่ง ซึ่งจะดูแลใครก็ตามที่ถูกลำบากนั้นไม่รู้ลึกโกรธ เพราะทุกคนทราบดีว่าเป็นการดูแลด้วยความหวังดีเสมอ และผู้นำประเภทนี้จะเป็นที่พึ่งทางใจแก่สมาชิกทุกคนเมื่อมีความทุกข์ได้เสมอ

14. ผู้นำในฐานะเป็นผู้รับความผิดแทน ผู้นำที่รับผิดชอบและเป็นบิดาของกลุ่มทุกคนย่อมจะหวังได้ว่า เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นตนเองจะต้องรับผิดชอบ ผู้ถูกลงโทษแทนสมาชิกในกลุ่มบุคลากรในกลุ่มทุกประเภทต่างก็ไม่ชอบที่จะรับผิดชอบ เมื่อมีความผิดเกิดขึ้นจะโยนความรับผิดชอบไปให้สมาชิกคนอื่น ผู้ที่ถูกปิดความรับผิดชอบให้ก็อาจกลายเป็นผู้นำขึ้นมาในภายหลังได้เหมือนกัน เพราะเมื่อเหตุการณ์ร้ายนั้นผ่านไปสมาชิกในกลุ่มจะเห็นออกเห็นใจที่เราเคยได้รับเคราะห์กรรมแทนจากพวกตนแต่เพียงผู้เดียว

สรุป บทบาท และหน้าที่ของผู้นำ และผู้บริหาร ผู้นำต้องมีความสามารถ นำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจ วิสัยทัศน์ และสื่อสารอย่างชัดเจนและมีการบริหารที่แตกต่างกันไป โดยลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบ หน้าที่ดังกล่าว ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มคนที่เขานำทีมการวางแผน การปฏิบัติงานและบุคลิกภาพของผู้นำและผู้บริหาร จึงเปรียบเสมือนเป็นกระจกเงาบานใหญ่ส่องให้เห็นถึงลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม โดยส่วนรวมที่เขาได้เป็นผู้นำ หรือผู้บริหารองค์การนั้น

4. ลักษณะทางทักษะของผู้นำ

1. ทักษะของผู้นำ

Schmidt and Hunter (1992 : 598 - 614) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะและประสบการณ์ ความมีศรัทธภาพ หรือมีความรู้ที่เกี่ยวข้องสูงและมีทักษะที่สามารถจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เป็นเรื่อง ผู้นำจะต้องมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับความมีประสิทธิภาพของผู้นำ มี 4 ประเภท ดังนี้

1. ทักษะวิธีการ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้เฉพาะ ขั้นตอนและวิธีการ ที่จะทำให้ภาระงานเกิดผลสำเร็จ ระดับทักษะวิธีการสูงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้บริหารที่อยู่ในองค์การ ระดับต่ำ เช่น ผู้บริหารโรงเรียนและคนอื่น ๆ ที่จะต้องให้คำปรึกษาแก่ผู้ตามที่มีระดับทักษะสูง อย่างเช่น ครู

2. ทักษะมนุษย มุ่งเน้นที่ความสามารถที่จะเข้าใจความรู้สึกและทัศนคติของผู้อื่น และสามารถสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิผล

ทักษะนี้ จะต้องเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ โดยไม่รู้สึกรู้สีก้าวและเกิดขึ้นอย่างคงที่สม่ำเสมอในพฤติกรรมของผู้นำ

3. ทักษะความคิดรวบยอด เป็นความสามารถในการมองเห็นภาพรวมที่เกี่ยวข้องกับงานหรือสิ่งที่ต้องการจะพัฒนา โดยการใช้แนวความคิด (Ideas) และความคิดรวบยอดในการวางแผน ในการจัดการ และในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ในองค์การระดับสูงกว่าที่มีสายงานลักษณะเดียวกันนี้ มีขอบข่ายกิจกรรมและความซับซ้อนของความสัมพันธ์ของงานที่มากกว่า และที่กว้างกว่า ทักษะความคิดรวบยอดก็ยังเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะการบริหาร มีความหมายรวมถึงความรู้เฉพาะของ กิจกรรมการจัดการ เช่น การวางแผน การเป็นพี่เลี้ยง การมอบหมายงาน การให้คำปรึกษา (Supervising) และการดำเนินการประชุม ทักษะการบริหารจะรวมเอาทักษะวิธีการ ทักษะมนุษย์ และทักษะความคิดรวบยอดเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้การจัดการมีผลทางปฏิบัติ ทั้ง 4 ทักษะนี้ จะต้องได้รับการพัฒนาในบริบทที่ปฏิบัติจริงประสบการณ์ทำให้เกิด โอกาสที่จะเรียนรู้งาน และได้ใช้ทักษะประสบการณ์เป็นศูนย์กลางในการกำหนดผลการปฏิบัติงานของลูกจ้างระดับมืออาชีพ และลูกจ้างระดับบริหาร

5. คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำ

คุณลักษณะของผู้นำเป็นคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติของผู้นำที่มีอยู่แล้ว และจำเป็นต้องสร้างขึ้นมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้นำจะต้องแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ เพื่อจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความราบรื่น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น คุณลักษณะที่ดีของผู้นำมีหลายด้านและมีผู้วิจัยไว้มากมาย แต่คุณลักษณะที่ดีของผู้นำที่เห็นว่ามีสำคัญและจำเป็นมี 5 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงเป็นกรอบแนวคิด โดยปรับปรุงจากกรอบแนวคิดของ (กวี วงศ์พุดธิ, 2539 : 39 - 108 และพิมใจ โอภาณุรักษธรรม.) (2542 : 63 - 176 ; อ้างถึงใน ธวัชชัย ผงอ้วน, 2554 : 28 - 45) ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

1. ด้านความเป็นผู้นำ

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ

กวี วงศ์พุด (2535 : 10) กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพสูงสุด ไว้ดังนี้

ก. ต้องเป็นนักเผด็จการ หมายถึง ผู้บริหารสามารถสั่งการได้อย่างเด็ดขาด ผลผลิตที่ได้มาส่วนใหญ่จะมาจากด้วยปริมาณ ส่วนเรื่องคุณภาพที่ดีในช่วงที่จะดีช่วงแรก ๆ

หากผู้นำสามารถสอดส่องดูแลตลอดเวลา ผลผลิตก็อาจจะมีทั้งปริมาณและคุณภาพที่ดีตามไปด้วย

ข. ต้องเป็นนักพัฒนา ผู้นำประเภทนี้จะต้องมีผู้ร่วมงานที่รู้จักสามารถสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา

ค. ต้องเป็นนักบริหาร ผู้นำประเภทนี้จะใช้การทำงานด้วยวิธีใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็น แม้กระทั่งในการวางนโยบายต่าง ๆ การทำงานโดยทั่วไปจึงเป็นไปในลักษณะประชาธิปไตย ผู้ร่วมงานจะต้องเป็นผู้มีคุณภาพเพียงพอสามารถตอบสนองการทำงานในระบบใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี

ง. ต้องเป็นนักเผด็จการอย่างมีศิลปะ ผู้นำประเภทนี้เป็นนักคิดที่เฉลียวฉลาด จะใช้การพูดเป็นการชักชวนให้เกิดการทำงานด้วยความเต็มใจ มีการเสนอแนะและหวานล่อมให้เห็นคล้อยตามไปโดยปริยาย

1.2 คุณลักษณะของผู้นำด้านความเป็นผู้นำ

ก. ผู้นำควรมีคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ ดังนี้ (กวี วงศ์พุทธ. 2539 : 107 - 108)

1. ลักษณะท่าทาง คือ การวางตัวอย่างเหมาะสมด้วยการแสดงออกโดยท่าทาง ท่วงที วาจา การปรากฏตัว และการประพฤติแต่สิ่งดีงาม ซึ่งจัดทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้บังคับบัญชา

2. ความกล้าหาญ เป็นความกล้าหาญทั้งกายและทางใจ คืออำนาจทางใจที่บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ เมื่อตกอยู่ในอันตรายและสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ด้วยลักษณะอันสงบและมั่นคง

3. ความเด็ดขาด เป็นความสามารถในการตกลงใจอย่างทันท่วงที และประกาศข้อตกลงใจนั้น ๆ ในลักษณะที่ชัดเจนและมั่นคง สามารถปฏิบัติได้

4. ความไว้วางใจได้เป็นความเชื่อมั่นในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูงกว่า

5. ความอดทน คือ ความเข้มแข็งทางจิตใจและร่างกายในอันที่จะยืนหยัดต่อสู้กับความเจ็บปวด ความเหนื่อยยาก ความบีบคั้นความยากลำบากต่าง ๆ

6. ความกระตือรือร้น คือ การแสดงออกทางความสนใจในงานอย่างจริงจัง และปฏิบัติอย่างจริงจัง เต็มใจและมองโลกในแง่ดีเสมอ

7. ความริเริ่ม คือ การพิจารณาว่ามีอะไรควรจะทำและจะเริ่มต้นปฏิบัติอย่างไร แม้ว่าจะยังไม่ได้รับคำสั่งก็ตาม

8. ความซื่อสัตย์ คือ อุปนิสัยที่ถูกที่ควร และความประพฤติปฏิบัติอันถูกต้อง การซื่อสัตย์ก็ถือว่าเป็นคุณลักษณะผู้นำที่คืออย่างหนึ่ง

9. คุณยพินิจ คือ การเปรียบเทียบข้อเท็จจริง และหนทางแก้ไขปัญหาที่เป็นไปได้ อย่างมีเหตุผล เพื่อประกอบการตกลงใจที่ถูกต้อง

10. ความยุติธรรม คือ คุณลักษณะที่ไม่ลำเอียงหรือมีอคติและมีความมั่นคงในการบังคับบัญชา เกี่ยวกับการให้รางวัลและการลงโทษจะต้องเป็นไปตามควรแก่กรณี

11. ความรู้ คือ สิ่งที่ได้มาซึ่งข่าวสาร เรื่องราวที่เป็นไป ข้อเท็จจริง หลักการรวมทั้งทำให้รอบรู้ในวิชาชีพ

12. ความจงรักภักดี คือ การมีความซื่อสัตย์มั่นคงต่อประเทศชาติ องค์การหน่วยงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้อาวุโส ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน

13. ความแนบเนียน คือ ความสามารถในการที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้โดยไม่เกิดข้อขัดแย้งกัน ในแง่ของมนุษยสัมพันธ์ ความแนบเนียนรวมถึงความสามารถที่จะพูด หรือความสามารถในการประสานงานและกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างเหมาะสม

14. ความไม่เห็นแก่ตน คือ การที่ไม่หาความสะดวกสบาย ความก้าวหน้าให้กับตนเอง โดยไม่ทำความเดือดร้อนให้กับคนอื่น

ข. คุณลักษณะของผู้นำ ด้านความเป็นผู้นำไว้ ดังนี้ (พิมใจ โอภาณุรักษธรรม.

2542 : 63 - 65)

1. มีความทะเยอทะยาน
2. มีความเพียรที่จะก้าวไปข้างหน้า
3. มีความกล้าหาญ
4. มีความหน้าเชื่อถือ เต็มใส
5. มีความซื่อสัตย์ มั่นคง
6. มีความริเริ่มสร้างสรรค์
7. มีความยุติธรรม
8. มีจุดมุ่งหมายในการทำงาน

9. มีความยืดหยุ่น

10. กล้าตัดสินใจ

11. มีวินัยในตนเอง

สรุปได้ว่า ผู้นำที่มีคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ มีคุณลักษณะที่มีความสามารถ มีความคิดที่พัฒนาเสียสละเพื่อส่วนรวม รวมทั้งต้องมีพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกของกลุ่ม เช่น กล้าตัดสินใจเมื่อมีปัญหา มีความทะเยอทะยาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีวินัยในตนเอง สร้างความไว้วางใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถในการประสานงาน สามารถเป็นปากเสียงให้กับประชาชน ซึ่งมาจากความน่าเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน มุ่งหมายในการทำงาน ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์กรได้ดี เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาและสามารถฟังฟังได้ เมื่อประชาชนเกิดความเดือดร้อน เป็นต้น

1.3 ด้านบุคลิกภาพ

ก. แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

คุณลักษณะทางบุคลิกภาพที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมทางกาย ทางอารมณ์สติปัญญา ประกอบด้วยรูปร่าง หน้าตา ท่าทางที่เคลื่อนไหว กิริยาอาการที่แสดงออก สำเนียงที่พูด การแต่งกาย การเข้าสังคม และมารยาทที่แสดงออกในสังคม มีนักวิชาการได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ไว้ดังนี้

กวี วงศ์พุ่ม (2539 : 39) กล่าวว่า วัฏว่ บุคลิกภาพเป็นลักษณะส่วนรวมของบุคคลที่เป็นลักษณะเฉพาะของคน ๆ นั้น เช่น รูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย คำพูด ความรู้สึก นึกคิด การรับรู้ค่านิยม ความเชื่อถือ และความรู้ทักษะต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการปรับตัวของบุคคล

Good (1987 : 24 ; อ้างถึงใน พิมใจ ไอ่ภานุรักษ์ธรรม. 2542 : 92) กล่าวว่า บุคลิกภาพ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ จิตใจ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล อันเป็นปฏิกริยาตอบโต้ต่อสภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา ของสังคมและบุคคลทั่วไป Floes (1960 : 128 : Alport. 263 ; อ้างถึงใน จักรพรรดิ วัฒนา. 2538 : 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะส่วนรวมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ในแต่ละบุคคลอัน ได้แก่ คุณลักษณะทางกาย ทางสติปัญญา ทางอารมณ์ และทางสังคม และลักษณะประจำตัวนี้จะแสดงออกได้ทั้งทางระบบจิตอัน ได้แก่ ความคิดเห็นความรู้สึก และพลังจูงใจ และการแสดงออกทางระบบกาย อัน ได้แก่ รูปร่างหน้าตา เป็นต้น

ข. องค์ประกอบของบุคลิกภาพ

พิมใจ โอภาณุรักษธรรม (2542 : 168 - 169) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของบุคลิกภาพ ได้ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย หมายถึง รูปร่าง หน้าตา สัดส่วน ผิวพรรณ ขนาด น้ำหนัก โครงสร้างร่างกาย และสุขภาพ
2. ลักษณะทางสังคม หมายถึง ท่าที การปฏิบัติต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งที่คนอื่น มีความรู้สึกต่อบุคคลที่มีลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลนั้น
3. ลักษณะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุม ความรู้สึก และการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล
4. ลักษณะทางด้านจิตใจ หมายถึง ความคล่องแคล่ว รื่นโรจน์ ความจำความคิดอ่านการตัดสินใจ อุปนิสัย ค่านิยม และเจตคติที่มีต่อคนอื่น
5. ลักษณะทางสติปัญญา หมายถึง ความสามารถที่จะเรียนรู้และรับรู้อัตราความเร็วที่จะเห็นความสัมพันธ์ต่าง ๆ และความเข้าใจในเห็นการณ์ สภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ค. คุณลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพ

อรุณ รักธรรม (2537 : 198 - 202) ได้กล่าวถึง บุคลิกภาพของผู้นำที่ดีไว้ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้
2. เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม
3. เป็นผู้มีความกล้าหาญ
4. เป็นผู้มีความเด็ดขาด
5. เป็นผู้มีความแนบแน่น มีกิจริยาที่ถูกต้องเหมาะสม
6. เป็นผู้มีความยุติธรรม
7. เป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ดี
8. เป็นผู้มีความอดทน
9. เป็นผู้มีความกระตือรือร้น
10. เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว
11. เป็นผู้มีความตื่นตัวและระวังอยู่เสมอ
12. เป็นผู้มีความพินิจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

13. เป็นผู้มีความสงบเสงี่ยม
14. เป็นผู้มีความเห็นอกเห็นใจคนอื่น
15. เป็นผู้มีความจริงรักภักดี
16. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
17. เป็นผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี

พมใจ โสภานุรักษ์ธรรม (2542 : 175 - 176) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะ
ของผู้นำด้านบุคลิกภาพ ไว้ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีอำนาจอิทธิพลในด้านคำพูดหรือคำสั่ง
3. มีความคล่องตัว กระฉับกระเฉง
4. มีความมั่นใจในการตัดสินใจอย่างอิสระ
5. เป็นคนเชื่อถือได้
6. มีความเพียรพยายาม และตั้งใจปฏิบัติงาน
7. เป็นผู้ที่ไวใจได้
8. มีความรับผิดชอบอย่างแท้จริง
9. มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง
10. สุขุมเยือกเย็น
11. การทำงานให้อิสระจากความวิตกกังวล
12. เข้าร่วมสมาคมผู้อื่น ไว้อย่างดี

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของบุคคลที่จะเป็นผู้นำ ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงบุคลิกให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น เป็นผู้มี
ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเคารพด้วยถ้อยคำวาจาสุภาพต่อบุคคลทุกวัย มีการแต่งกายสุภาพ
เรียบร้อย เป็นที่น่าเคารพนับถือ มีวุฒิทางสติปัญญาที่เหมาะสม มีความสุขุมรอบคอบในการ
ปฏิบัติงานสงบเสงี่ยม เปิดเผย ตรงไปตรงมา มีความเป็นมิตรพบปะสังสรรค์เข้าร่วมสมาคมผู้อื่น
ได้เป็นอย่างดี และมีอารมณ์ที่หนักแน่น ดังนั้น การพัฒนาตนที่สมบูรณ์ต้องพัฒนา ทั้งพฤติกรรม
จิตใจ และปัญญา เรียกว่าทั้งบุคลิกภาพภายนอกและภายใน

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์

ก. แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

กวี วงศ์พุด (2539 : 52) กล่าวไว้ว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างเพื่อน หรือการหาเพื่อนที่ดีที่รักและไว้วางใจ เพื่อให้ช่วยเราในการทำงานด้วยความจริงใจ เต็มใจ งานที่เราต้องรับผิดชอบบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และคณะ (2530 : 191 - 192) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกในรูปของสัมพันธ์ในทางสังคม ระหว่างมนุษย์ ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน

อรุณ รักธรรม (2537 : 148 ; อ้างถึงใน กวี วงศ์พุด. 2539 : 51) กล่าวไว้ว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ เป็นการสร้างความเข้าใจอันดี เพื่อให้เกิดความลึกซึ้งที่ก่อเกิดความพอใจและเกิดความรักใคร่ การที่เราจะอยู่รวมกันได้ ต้องอาศัยความรัก ความเข้าใจอันดีต่อกัน แล้วจะเกิดความรักความเข้าใจอันดีต่อกันแล้ว ก็จะเกิดความรู้สึกรักอยากช่วยเหลือให้ความร่วมมือสนับสนุนด้วยความเต็มใจไม่ใช่แค่สั่งทำ

ข. คุณลักษณะของผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์

กวี วงศ์พุด (2539 : 59) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. รู้จักพุดจา ทักทายผู้อื่นโดยใช้คำพุดที่ไพเราะอ่อนหวาน
 2. ยิ้มแย้มแจ่มใส
 3. จำชื่อผู้ร่วมงานได้และทักทายได้ถูกต้อง
 4. ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
 5. พุดและปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ
 6. ให้ความสนใจต่อทุกคน ให้ความรักและชื่นชมต่อผู้อื่น
 7. ให้ความเมตตากรุณา เออเพื่อ เพื่อแม่
 8. รู้จักเห็นใจผู้อื่น โดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา
 9. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างมีเหตุผลของผู้อื่น
 10. กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และยอมรับเมื่อตัดสินใจผิดพลาด
- สรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์ เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารหรือ

ผู้นำที่แสดงออกมา เพื่อสร้างความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมามีลักษณะ ดังนี้ ให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักพุดจาทักทาย เพื่อสร้างความสัมพันธ์โดยใช้คำที่ไพเราะอ่อนหวาน ยิ้มแย้มแจ่มใส สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานมีสัมพันธภาพอันดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยความจริงใจ ยกย่องชมเชยผู้ใต้บังคับบัญชา

ในโอกาสอันควรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเสียดเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัวให้กับสังคมของชุมชนหรือสังคมได้เสมอ เป็นที่น่าพุดคุยกับทุกคนทุกวัย

1.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ก. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรม หมายถึง ความดีอันสูงสุด ส่วนจริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติผู้นำ ซึ่งคงไว้ซึ่งคุณธรรมควรต้องศึกษาข้อคิคคิธรรมและหลักคำสอนทางศาสนา เพื่อทำความเข้าใจกับหลักธรรมนั้น ๆ เป็นเบื้องต้นแล้วนำไปคิดวิเคราะห์ พิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมกับภารกิจของผู้นำ เช่น ภารกิจในฐานะผู้นำองค์กร ผู้นำชุมชน หรือสังคม ภารกิจของผู้วางแผน กำหนดนโยบาย จัดการองค์การบริหารบุคคล ฯลฯ ล้วนต้องอาศัยหลักธรรมในการประกอบควบคู่ไปกับการรู้ความสามารถทั้งสิ้น ผู้นำจึงควรศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมหลักฐานนำไปประพฤติปฏิบัติ ผู้นำจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้นำที่มีคุณภาพมีคุณธรรม และคุณประโยชน์อย่างแท้จริง

พุทธทาสภิกขุ (2529 : 23 - 25 ; อ้างถึงใน อมรา เล็กเริ่งสินธุ์. 2542 : 131 - 132) ได้ให้ความคิดเห็นของคำว่า ธรรมะ ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ความหมายที่ 1 ธรรมะ คือ ธรรมชาติ
2. ความหมายที่ 2 ธรรมะ คือ กฎของธรรมชาติ
3. ความหมายที่ 3 ธรรมะ คือ หน้าที่ตามกฎของธรรมชาติ
4. ความหมายที่ 4 ธรรมะ คือ ผลจากการปฏิบัติหน้าที่

หน้าที่ หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตจะต้องปฏิบัติ ดังนั้น ที่ไหนมีการปฏิบัติหน้าที่ ที่นั่นมีธรรมะ หรือจะกล่าวไว้ว่า การปฏิบัติหน้าที่อาจจะทำได้ทุกหนทุกแห่งไม่ว่าในโบสถ์ กลางทุ่งนา สามารถมีคุณธรรมได้ทั้งสิ้น

ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามวัยและสถานะ คือ ทุกคนมีหน้าที่ตั้งแต่เด็ก ผู้ใหญ่ แก่ชรา บทบาทหน้าที่เหล่านี้ ต้องทำให้สมบูรณ์ไม่บกพร่อง ธรรมะจึงเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติจนตลอดชีวิต ความสุขที่แท้จริงเกิดขึ้นได้เพราะรู้สึกว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ ได้ปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมต้องถูกต้องและมีผลเป็นสุข การปฏิบัติธรรม กล่าวคือ เป็นการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎธรรมชาติ แล้วผลคือ ความสุข ความสงบใจ เป็นที่พอใจแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติต้องศึกษากันว่า อะไรถูก อะไรไม่ถูก อะไรดี อะไรชั่ว แล้วก็เลือกทำอยู่ฝ่ายที่ถูกหรือฝ่ายที่ดีทุกเวลา ทุกสถานที่

ข. คุณลักษณะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรม

พิมใจ โอภาณรักษธรรม (2542 : 18 - 33) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะ
ของผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมไว้ ดังนี้

1. มรรค 8 เป็นคำสอนของพระพุทธองค์ที่สำคัญมากที่เป็นแนวทาง
ในการปฏิบัติ เพื่อการเป็นผู้นำที่ดี ถ้าเข้าใจเป็นอย่างดีและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
ประกอบด้วยองค์ 8 ประการ ทางสายใหญ่ 3 ทางเรียงตามลำดับคำสอนของพระพุทธองค์
ได้แก่ ปัญญา ศีล และสมาธิ ดังนี้

1. ปัญญา ประกอบด้วย

1.1 สัมมาทิฐิ คือ ความเห็นชอบ

1.2 สัมมาสังกัปปะ คือ ความคิดเห็นในทางที่ชอบ

2. ศีล ประกอบด้วย

2.1 สัมมาวาจา คือ การฝึกในทางที่ชอบ

2.2 สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำที่ชอบ

2.3 สัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพชอบ

3. สมาธิ ประกอบด้วย

3.1 สัมมาวายมะ คือ การกระทำความเพียรชอบ

3.2 สัมมาสติ คือ การระลึกในทางที่ชอบ

3.3 สัมมาสมาธิ คือ ความตั้งใจมั่นชอบ

4. สัมปยุตธรรม 7 เป็นคุณสมบัติของผู้นำ ประกอบด้วย

ธรรม 7 ประการ

4.1 รู้หลักการ คือ เมื่อดำรงตำแหน่งมีฐานะ หรือจะทำอะไร
ก็ตามต้องรู้หลักการ รู้งาน รู้หน้าที่ รู้กฎเกณฑ์กติกาที่เกี่ยวข้อง

4.2 รู้จุดหมาย คือ การรู้จุดหมายที่ชัดเจน มีความแน่วแน่
มุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงจุดหมาย

4.3 รู้ตน คือ ต้องรู้ว่าตนเองคือใคร มีภาวะเป็นอะไรอยู่
ในสถานะใดกำลังทำอะไร มีข้อดี ข้อหย่อน จุดอ่อน จุดแข็งอย่างไร

4.4 รู้ประมาณ คือ รู้จักความพอดี หมายความว่า ต้องรู้จัก
ขอบเขตขีดขั้นความพอเหมาะที่จะทำในเรื่องต่าง ๆ

4.5 รู้กาล คือ รู้จักเวลา เช่น รู้ลำดับ ระยะเวลา จังหวะ ปริมาณ ความเหมาะสมของเวลา ว่าเรื่องนี้จะลงมือตอนไหน เวลาจะทำอะไรจึงจะเหมาะสม

4.6 รู้ชุมชน คือ รู้สังคมตั้งแต่ในขอบเขตที่กว้างขวาง คือรู้สังคมโลก รู้สังคมประเทศชาติว่าอยู่ในสถานการณ์อย่างไร มีปัญหาอะไร มีความต้องการอย่างไร

4.7 รู้บุคคล คือ รู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคนที่มาร่วมงานการร่วมไปด้วยกัน และคนที่เราไปให้บริการตามความแตกต่างเฉพาะตัว เพื่อปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผล

5. ทศพิชราชธรรม 10 ประการ เป็นหลักธรรมสำหรับ พระมหากษัตริย์ จึงปฏิบัติมาแต่โบราณกาล และนักปกครองระดับสูงก็น่าจะอนุโลมถือปฏิบัติได้ หลักทศพิชราชธรรมมี 10 ประการ คือ

5.1 ทาน คือ การให้ ให้เพื่อบูชา ให้เพื่อสงฆ์เคราะห์

5.2 ศีล คือ การรักษามารยาท การสำรวม กาย วาจา ใจ

ให้เรียบร้อยสะอาด ดึงาม

5.3 บริจาค คือการให้เพื่อเป็นสาธารณะประโยชน์

เพื่อข่มความโลภ

5.4 อาชวะ คือ ความมีอริยาศย์ซื่อตรง ตั้งอยู่ในความสุจริต

ธรรม

5.5 มัทวะ คือ ความมีอริยาศย์อ่อนโยน ละมุนละไมรับฟัง

คำแนะนำตักเตือน

5.6 ตบะ คือความมีการบำเพ็ญเพียรเอาชนะบาปกรรม

ทำลายความชั่ว

5.7 อักโกทะ คือ ความไม่โกรธ ไม่วินิจฉัยความ และกระทำ

การด้วยอำนาจแห่งความโกรธ

5.8 วิหิงสา คือ ความไม่เบียดเบียนตน และคนอื่น

5.9 ชันติ คือ ความอดกลั้น ทนทานต่อกำลังกิเลส และทุกข์

5.10 อวิโรธนะ คือ การไม่ผิดจากความเที่ยงตรง โดยดำรง

อยู่เสมอในความยุติธรรม

6. พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมของผู้ใหญ่ที่ควรปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

มี 4 ประการ คือ

- 6.1 เมตตา ความรักใคร่ ปราบปรามให้ผู้อื่นเป็นสุข
- 6.2 กรุณา ความสงสารคิดช่วยเหลือผู้อื่น
- 6.3 มุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี
- 6.4 อุเบกขา ความวางตนเป็นกลาง ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ

เมื่อผู้อื่นวิบัติ

- 6.5 อคติ 4 เป็นหลักธรรมที่ทำให้เสียความเที่ยงธรรม

มี 4 ประการ คือ

- 6.6 ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะรัก
- 6.7 โทสาคติ ลำเอียงเพราะไม่ชอบ
- 6.8 โมหาคติ ลำเอียงเพราะความเขลา
- 6.9 ภัยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว

สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง หลักธรรมที่จำเป็น

สำหรับผู้นำที่ควรตระหนักและยึดหลักธรรม น้อมนำมาประยุกต์ในองค์กรของผู้บริหาร โดยคุณธรรมที่จำเป็นสำหรับผู้นำควรมี เช่น การยึดมั่นในจริยธรรมในการทำงาน การปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ ซึ่งส่งผลดีต่อองค์กร การปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคคลอื่น โดยยึดหลักเมตตาเข้ามาใช้ในองค์กร อนุเคราะห์ช่วยเหลือคนที่เดือนร้อนที่ไม่มีที่พึ่งพา และบริหารงานโดยมีความยุติธรรมในการบังคับบัญชาวางตัวเป็นกลาง เป็นต้น

1.6 ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

ก. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

ทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงานเป็นคุณลักษณะงานหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารงาน มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

1. ความรู้และประสบการณ์ของผู้บริหารหรือผู้นำในการเตรียมตัว

เข้าสู่วิชาชีพ

นพพงษ์ บุญจิตราตุล (2540 : 17 - 20) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ของผู้บริหาร หรือผู้นำในการเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพไว้ 3 ประการ คือ

1. ความรู้ที่นำไปสู่ความคล่องตัว และความมีเสน่ห์ของนักบริหาร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ ความรอบคอบในการตรวจตราหนังสือ การจัดสำนักงานให้สวยงาม

2. ความรู้ที่นำไปสู่การเป็นนักบริหาร โดยอาชีพ ได้แก่ การศึกษาหาความรู้ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม พัฒนาการของมนุษย์ จิตวิทยา โดยการอ่าน หรือการร่วมอภิปรายสนทนา

3. ความรู้เมื่ออยู่กับคน ได้แก่ การศึกษาพื้นเพภูมิหลังของคนถิ่นกำเนิด นิสัยใจคอบุคลิกภาพ ทำทางที่แสดงออก อุดมการณ์ สภาพเศรษฐกิจ ตลอดจนกลุ่มผู้เข้าร่วมอยู่

2. ทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารหรือผู้นำ

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543 : 73) ได้กล่าวถึง ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร หรือผู้นำ ไว้ดังนี้

1. ทักษะเชิงเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคนิควิชาการ ที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุผล ต้องอาศัยประสบการณ์การศึกษาอบรม ทักษะเชิงเทคนิคเป็นทักษะที่ผู้บริหาร หรือผู้นำพัฒนาตนเองได้ไม่ยาก เพราะเป็นทักษะที่เกี่ยวกับงาน

2. ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ทักษะความสามารถของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับสมาชิกของกลุ่ม สามารถเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกของกลุ่ม สามารถสร้างแรงจูงใจ ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับคนอื่น

3. ทักษะเชิงมโนคติ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะ เห็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของตนเองกับหน่วยงานอื่น เป็นทักษะ ที่ผู้บริหาร ผู้นำ หัวหน้างาน จะขาดมิได้เป็นทักษะที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ

ข. ความรู้พื้นฐานสำหรับผู้นำ

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล (2533 : 64 ; อ้างถึงใน เกษรากรณ์ วงศ์ก่อ. 2550 : 45 - 46) ได้กล่าวถึง ความรู้พื้นฐานสำหรับผู้นำ ไว้ดังนี้

1. มีความรู้พื้นฐานและมีประสบการณ์ในงานบริหารมาก่อน (Background and Experience) ความรู้ และประสบการณ์ จะทำให้ผู้บริหาร หรือผู้นำสามารถ

คาดการณ์ มองเห็นปัญหาและงานที่จะต้องดำเนินการได้อย่างตลอด ผู้บริหาร หรือหน้าที่ที่สมควร มีพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์ทั้งทางทฤษฎี และปฏิบัติ และสามารถนำความรู้ นั้น ๆ มาใช้ดำเนินงานทุกชนิด

2. มีความรู้ทั่วไป (General Mental Ability) หมายความว่า ผู้บริหาร หรือผู้นำจะต้องมีความรู้อย่างกว้างขวาง เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน งานในหน้าที่ และรู้เท่าทันกับเหตุการณ์ ตลอดจนมีความสามารถในการวิเคราะห์และวิจัยเป็นอย่างดี สรุปแล้วผู้นำ หรือผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิรู้ คือ รู้เรื่องการบริหาร รู้เรื่องที่จะบริหาร และรอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้

3. ทักษะความรู้ความสามารถทางด้านภาษา (Verbal Ability) เนื่องจากผู้บริหาร หรือผู้นำต้องทำงานเกี่ยวกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ การใช้ถ้อยคำ ในการพูด การเขียน ทำรายงาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้ถูกต้องและเหมาะสม

4. มีความจำดี (Memory Ability) คือ ความสามารถจำสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งผู้ร่วมงาน และลักษณะของงานได้ดี เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดศรัทธา เลื่อมใส และภาคภูมิใจ ในการทำงานมากขึ้น

ค. ความสามารถของผู้นำ

กวี วงศ์พุม (2539 : 48 - 49) ได้กล่าวถึง ความสามารถของผู้นำ ไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการทำงาน ผู้นำต้องศึกษาหาความรู้ในหน้าที่ ของตนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ สามารถปฏิบัติงานได้ แนะนำได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เชื่อถือ ศรัทธา และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ

2. ความสามารถในการจูงใจ หน้าที่ผู้นำต้องจูงใจให้ลูกน้องร่วมมือ ทำงานต้องมีความสามารถให้ลูกน้องเชื่อถือ ยอมรับและปฏิบัติงาน ต้องมีเทคนิคการจูงใจที่ดี และมีความรู้จิตวิทยาการจูงใจทุกด้าน

3. ความสามารถในการปฏิบัติงาน ผู้นำต้องเข้ากับคนอื่นได้ดี ทำตนให้เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ เมื่อเข้าสังคมได้ก็สามารถขอความร่วมมือได้

4. ความสามารถในการตัดสินใจ เมื่อเกิดปัญหาผู้นำต้องสามารถ เสนอหน้กับปัญหาต่าง ๆ และสามารถตัดสินใจหาแนวทางแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง

5. ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้นำควรมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรอยู่เสมอ

ง. คุณลักษณะของผู้นำด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

พิมใจ โอภาณรักษธรรม (2542 : 65 - 66) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำต้องมีคุณสมบัติ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ดังนี้

1. มีความซื่อสัตย์ถึงนโยบาย อำนาจหน้าที่ และกิจการงานในหน่วยงานของตน
 2. มีแผนในการดำเนินงาน และหมั่นเอาใจใส่ปรับปรุงงานอยู่เสมอ
 3. หมั่นศึกษาหาความรู้ปรับปรุงงานอยู่เสมอ
 4. จัดให้มีระบบการติดต่อกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีประสิทธิภาพ
 5. รู้จักใช้คนให้เหมาะกับงาน
 6. มีความซื่อสัตย์
 7. ติดตามงานอยู่เสมอ
 8. รู้จักพิจารณาลำดับความสำคัญของงาน งานด่วนต้องรีบทำก่อน
 9. เป็นผู้มีพรหมวิหาร 4
 10. มีความยุติธรรม
 11. เป็นคนตรงต่อเวลา
 12. หมั่นอบรมผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความสามารถในการทำงาน
 13. เป็นคนมีความริเริ่ม และสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความคิดริเริ่ม
 14. กระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็น และหาทางปรับปรุงงานของหน่วยงานของตนอยู่เสมอ
 15. เป็นคนใจกว้าง และมีใจหนักแน่นต่อสภาพการณ์ และคำพูดที่ขัดแย้ง หรือไม่เป็นมิตร
 16. อย่าเป็นคนหูเบา ต้องฟังความเห็นทุกด้านก่อนแล้ว จึงสั่งการหรือปฏิบัติการแต่อย่าเฝ้าต่อข่าวลือหรือคำบอกเล่า
 17. เป็นผู้ที่ไม่กลัวยอมรับผิด
- สรุปได้ว่า คุณสมบัติของผู้นำที่แสดงว่ามีความรู้ความสามารถในการบริหารงานที่ดี โดยผู้นำควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ คือ รู้และเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีความสามารถในการวางแผนกำหนดนโยบายในการบริหารงานที่ชัดเจนสอดคล้องกับความ

ต้องการของประชาชน มีความสามารถบริหารและใช้จ่ายงบประมาณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดในองค์การ สามารถส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการแข็งแกร่งในท้องถิ่น มีความสามารถบริหารงาน โดยยึดหลัก ผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยไม่คิดเอาผลประโยชน์เข้าแต่เพียงองค์กร และบริหารงาน ด้วยความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพการบริหารของผู้นำ

6. แนวคิดคุณลักษณะผู้นำ (Trait Theories)

คุณลักษณะผู้นำมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ และสอดคล้องกับงานวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดคุณลักษณะผู้นำ

กวี วงศ์พุ่ม (2539 : 117) เชื่อว่า บุคคลบางคนเกิดมาพร้อมด้วยลักษณะ บางประการที่ช่วยสนับสนุนให้เขาเป็นผู้นำได้ ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะดังนี้

1. บุคลิกภาพ เป็นเรื่องที่ดีกับตัวของบุคคลแต่ละคนที่สามารถปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้นได้ ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว ความต้องการที่จะนำความมั่นคงทางอารมณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง ความอดทนพยายาม ความคิดสร้างสรรค์ ความทะเยอทะยาน

2. ความรู้ความสามารถ เพื่อใช้สติปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรู้ความสามารถจะเห็นได้จาก เชี่ยวชาญ ความแม่นยำในการตัดสินใจ ระดับความรู้ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา

3. คุณลักษณะทางสังคม การเข้าสังคมเป็นของทุกคน เพราะคนไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ คุณลักษณะทางสังคมมีดังนี้ การรู้จักประนีประนอม ความสามารถในการบริหาร ความร่วมมือ ความเป็นที่นิยมชมชอบ ความเป็นนักการทูต

4. คุณลักษณะทางกายภาพ ถือเป็นเรื่องที่ดีตัวมาอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ ส่วนสูง น้ำหนัก ความฟึกเฟ้น ใ้ใช้ความคิด ความสมบูรณ์ของร่างกาย

อาคม วัชโรสง (2547 : 43) การศึกษาผู้นำตามแนวคุณลักษณะผู้นำได้เปลี่ยน จากการศึกษาประวัติและบันทึกความทรงจำของผู้นำในอดีต หันมาศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะ ของผู้นำโดยตรง ซึ่งเป็นผลจากอิทธิพลของนักจิตวิทยา กลุ่มพฤติกรรมที่เชื่อว่าคุณลักษณะผู้นำ ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิดแต่สามารถเกิดขึ้น โดยการเรียนรู้และประสบการณ์ จึงทำให้การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับผู้นำในช่วงปี ค.ศ. 1930 - 1950 หันมาค้นหาคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้นำ วิธีการศึกษา เช่น ความพยายามแยก คุณลักษณะผู้นำออกจากคนที่ไม่ใช่ผู้นำ การค้นหาคุณลักษณะที่ดี ของผู้นำ การเปรียบเทียบผู้นำที่มีประสิทธิภาพกับผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ

Certo (2009 : 126 ; อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์. 2543 : 416) เห็นว่าผู้นำจะต้องมี
คุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความเฉลียวฉลาด
2. เป็นผู้ที่เคยได้รับทุนการศึกษา และเคยเล่นกีฬา
3. เป็นผู้ที่มีความอดทนทางอารมณ์มั่นคง
4. มีความไวใจได้ และความกระตือรือร้นเพื่อความสำเร็จ
5. มีทักษะในการทำงาน

Scott and Davis (1967 : 59 - 60 ; อ้างถึงใน ภักัญญาณี ชัยชนะดี. 2546 : 8 - 9)
ได้ระบุถึงคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำทั้ง 4 ประการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
ดังนี้

1. ความเฉลียวฉลาด หมายถึง ความสามารถและทักษะในการสื่อสาร
ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจูงใจ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา
2. ความเจริญวัยด้านสังคม หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์
มีความเชื่อมั่นในตนเอง เคารพตนเอง และผู้อื่นให้มีความสนใจผู้ใต้บังคับบัญชา
3. แรงจูงใจภายใน และความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ
4. ทักษะคิดด้าน มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การยอมรับว่าความร่วมมือ
ของคนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความมี ประสิทธิภาพขององค์กร ผู้นำต้องให้ความสำคัญต่อคน

Barrow (1980 : 607 - 610 ; อ้างถึงใน ทองใบ สุคชารี. 2548 : 36 - 37) ได้ชี้ให้เห็นว่า
ลักษณะเฉพาะของผู้นำที่มีความแตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำสรุป ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะทางบุคลิกภาพของภาวะผู้นำ (Personality Traits) ประกอบด้วย
 - 1.1 ความเป็นตัวของตัวเอง
 - 1.2 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 1.3 มีความขยันหมั่น
 - 1.4 มีความรู้
 - 1.5 มีความกระตือรือร้น
2. คุณลักษณะทางสังคมของภาวะผู้นำ (Social Traits) ประกอบด้วย
 - 2.1 มียุทธวิธีในการทำงาน
 - 2.2 มีความอดทน
 - 2.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

3. คุณลักษณะทางกายภาพของภาวะผู้นำ (Physiological Traits) ประกอบด้วย

- 3.1 มีความสูง
- 3.2 มีน้ำหนักมาก
- 3.3 มีเสน่ห์

Yukl (1998 : 229 ; อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2548 : 111) ได้สรุปคุณลักษณะสำคัญ อันได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านแรงจูงใจ และด้านความสามารถที่จำเป็นต่อความมีประสิทธิภาพของผู้บริหาร สรุปได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงคุณลักษณะสำคัญของผู้นำ

สรุปคุณลักษณะสำคัญ ที่คาดว่าทำให้ผู้นำมีประสิทธิภาพ (Personality)	ด้านแรงจูงใจ (Motivation)	ด้านความสามารถ (Ability)
1. ความมีพลังสูง	1. มีแรงจูงใจด้านอำนาจ	1. มีทักษะ
2. ความทนทานต่อความเครียดสูง	ทางสังคม	ด้านความสัมพันธ์
3. มีความมั่นใจตนเอง	2. มีความต้องการมุ่ง	ระหว่างบุคคล
4. เชื่ออำนาจภายในตนเอง	ความสำเร็จ อยู่ในระดับสูง	2. มีทักษะ ด้านมนโทัศน์
5. มีวุฒิภาวะด้านอารมณ์	ปานกลาง	3. มีทักษะ ด้านเทคนิค
6. มีความสัจซื่อถือคุณธรรม ยึดมั่นหลักการ	3. มีความต้องการ ด้านความรักใคร่ผูกพันในระดับต่ำ	4. มีทักษะในการเกลี้ยกล่อม ชักชวน

ที่มา : Yukl (1998 : 244 ; อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2548 : 111)

Brown and Moberg (1980 : 16 - 18 ; อ้างถึงใน วิเชียร วิทยอุดม. 2548 : 69)
ได้พยายามค้นหา ถึงลักษณะร่วมของภาวะผู้นำ และได้สรุปถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำ
ในด้านต่าง ๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบของภาวะผู้นำ

ประเภทลักษณะของผู้นำ	ประเด็นที่สนใจศึกษา
1. บุคลิกลักษณะทางกายภาพ	1. อายุ ความสูง รูปร่าง ลักษณะทางกายภาพ
2. พื้นฐานทางสังคม	2. ภูมิสำเนา การศึกษา สถานภาพ
3. บุคลิกลักษณะทางจิตใจและทักษะทางปัญญา	3. ระดับเชาว์ปัญญา ความเชื่อมั่น ความคิดริเริ่ม การเปิดใจกว้าง
4. แรงจูงใจในการทำงาน	4. ความต้องการประสบความสำเร็จ ความอดสาหะ ความต้องการอำนาจ
5. การสังคม	5. ความสามารถในการเข้าสังคม การเป็นที่นิยม ทักษะในการศึกษา

ที่มา : Brown and Monberg (1980 : 16 - 18 ; อ้างถึงใน วิเชียร วิทยอุดม. 2548 : 69)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้นำ จะต้องมีความรู้ความสามารถในการปรับตัว เข้าใจงาน
เข้าใจในตัวผู้ตามและสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ภาวะหน้าที่ของผู้นำหรือหัวหน้างานในการบริหาร
ก็คือ การจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีความสลับซับซ้อน ดังนั้น ลักษณะบางประการ
ที่ช่วยสนับสนุนให้เขาเป็นผู้นำได้มีด้านบุคลิกภาพมีความสำคัญ และสอดคล้องกับความมี
ประสิทธิผลของผู้นำ คุณลักษณะทางกายภาพการ มีวิสัยทัศน์ ทักษะที่ดี และแรงจูงใจ
ด้านการบริหาร ย่อมนับว่าสำคัญต่อการจัดการบริหารของผู้นำ

คุณลักษณะที่สำคัญต่อการบริหารงานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการองค์กรที่มี
ลักษณะงานที่หลากหลาย เพื่อทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ คือ การเป็นผู้นำต้องมีคุณลักษณะ
ที่มีความสามารถ มีความคิดที่พัฒนาเสียดล เพื่อส่วนรวม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สร้างความ
ไว้วางใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถเป็นปากเสียงให้กับประชาชน ซึ่งมาจากความน่าเชื่อถือ
เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ดังนั้น การพัฒนาคนที่สมบูรณ์ต้องพัฒนาทั้งพฤติกรรมจิตใจ
และปัญญา เรียกว่า ทั้งบุคลิกภาพภายนอก และภายในสร้างความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น

ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมามีลักษณะในการปฏิบัติงานมีสัมพันธภาพอันดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ อนุเคราะห์ช่วยเหลือคนที่เดือนร้อนที่ไม่มีที่พึ่งพา และบริหารงานโดยมีความยุติธรรมในการบังคับบัญชา วางตัวเป็นกลาง และคุณสมบัติของผู้นำ ที่แสดงว่ามีความรู้ความสามารถในการบริหารงานที่ดี ผู้นำควรมีคุณสมบัติ คือ รู้และเข้าใจ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีความสามารถในการวางแผนกำหนดนโยบายในการบริหารงาน ที่ชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยยึดหลักผลประโยชน์ของประชาชน เป็นหลัก โดยไม่คิดเอาผลประโยชน์เข้าแต่เพียงองค์กร และบริหารงานด้วยความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการสร้างศรัทธาภาพการบริการของผู้นำ

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

1. ความเป็นมา

เทศบาล คือ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย ถือกำเนิดในสมัย พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ทรงริเริ่ม และแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำการศึกษาหาแนวทาง ในการจัดตั้งองค์กรปกครองรูปแบบเทศบาลขึ้น การดำเนินการของเทศบาลในขณะนั้นก็ยัง ไม่สมบูรณ์แบบตามหลักการของการปกครองตนเองตามที่ มีพระประสงค์ เนื่องจากในขณะนั้น ผู้บริหารเทศบาลมิได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนล้วนแต่เป็นข้าราชการประจำทั้งสิ้น จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยคณะราษฎร พ.ศ. 2475 ขึ้น ร่างพระราชบัญญัติ เทศบาลก็ยังไม่ได้ออกมาใช้ (สมบูรณ์ เศษสมบูรณ์สุข. 2545 : 1 - 33)

ในปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลภายใต้การนำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี ได้ตรากฎหมาย โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรกชื่อ “พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476” กฎหมายเทศบาลฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมาย ในการมอบอำนาจการปกครองตนเอง ให้แก่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง เพื่อให้เทศบาลเป็นสถาบันการเรียนรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และต่อมาได้มีการ จัดตั้งเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2478 โดยการยกฐานะสุขาภิบาลที่มีอยู่เดิมแล้วขึ้น เป็นเทศบาล และต่อมารัฐบาลได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลหลายครั้ง หลายหน กล่าวคือ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2481, พระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. 2486 และ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งกฎหมายเทศบาลฉบับหลังสุดนี้ ถือเป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงานของเทศบาลมาจนถึงปัจจุบันนี้ โดยได้มีการแก้ไข

เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 (สมบูรณฺ์ เดชสมบูรณฺ์สุข. 2545 : 123 - 161)

2. การจัดตั้งเทศบาล

เทศบาลมิได้จัดตั้งขึ้นทั่วทั้งประเทศ แต่จะจัดตั้งขึ้นเป็นแห่ง ๆ ไป ตามหลักเกณฑ์ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 กล่าวคือ เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่น นั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร และกำหนดให้เทศบาลเป็นทรวง การเมือง โดยให้เทศบาลมี 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร จัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้น เป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้น ให้ระบุชื่อ และเขตเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 9)
2. เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมชน ที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควร แก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตาม พระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองประกาศ กระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อ และเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 10)
3. เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควร แก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศ กระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและ เขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 11) ท้องถิ่นซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว อาจถูกเปลี่ยนแปลง ฐานะ หรือยุบเลิกได้โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ในการยุบเลิกเทศบาล ให้ระบุถึง วิธีการจัดทรัพย์สินไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย

สรุป เทศบาลจัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 แห่ง พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

3. โครงสร้างเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดองค์การเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี (มาตรา 14) สำหรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำในเทศบาล จะมีโครงสร้างทางเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่ง เรียกว่า “พนักงานเทศบาล” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามจำนวน ดังต่อไปนี้ (มาตรา 15)

1.1 สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วย สมาชิกจำนวนสิบสองคน

1.2 สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วย สมาชิกจำนวนสิบแปดคน

1.3 สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วย สมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

2. สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง (มาตรา 16)

2.1 นายกเทศมนตรี ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่ง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 48 ทวิ) นายกเทศมนตรี อาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 48 อัญฐ)

2.1.1 เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน

2.1.2 เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน

2.1.3 เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน

3. พนักงานเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานประจำสำนักงาน เป็นผู้นำนโยบายของคณะผู้บริหารไปปฏิบัติ โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ. 2542 แบ่งออกเป็น 12 หน่วยงาน ประกอบด้วย

3.1 สำนักปลัดเทศบาล

3.2 สำนัก / กองคลัง หรือฝ่ายการคลัง

3.3 สำนัก / กอง หรือฝ่ายการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

3.4 สำนัก / กอง หรือฝ่ายการช่าง

3.5 สำนัก / กอง หรือฝ่ายการศึกษา

3.6 สำนัก / กอง หรือฝ่ายวิชาการและแผนงาน

3.7 สำนัก / กอง หรือฝ่ายสวัสดิการสังคม

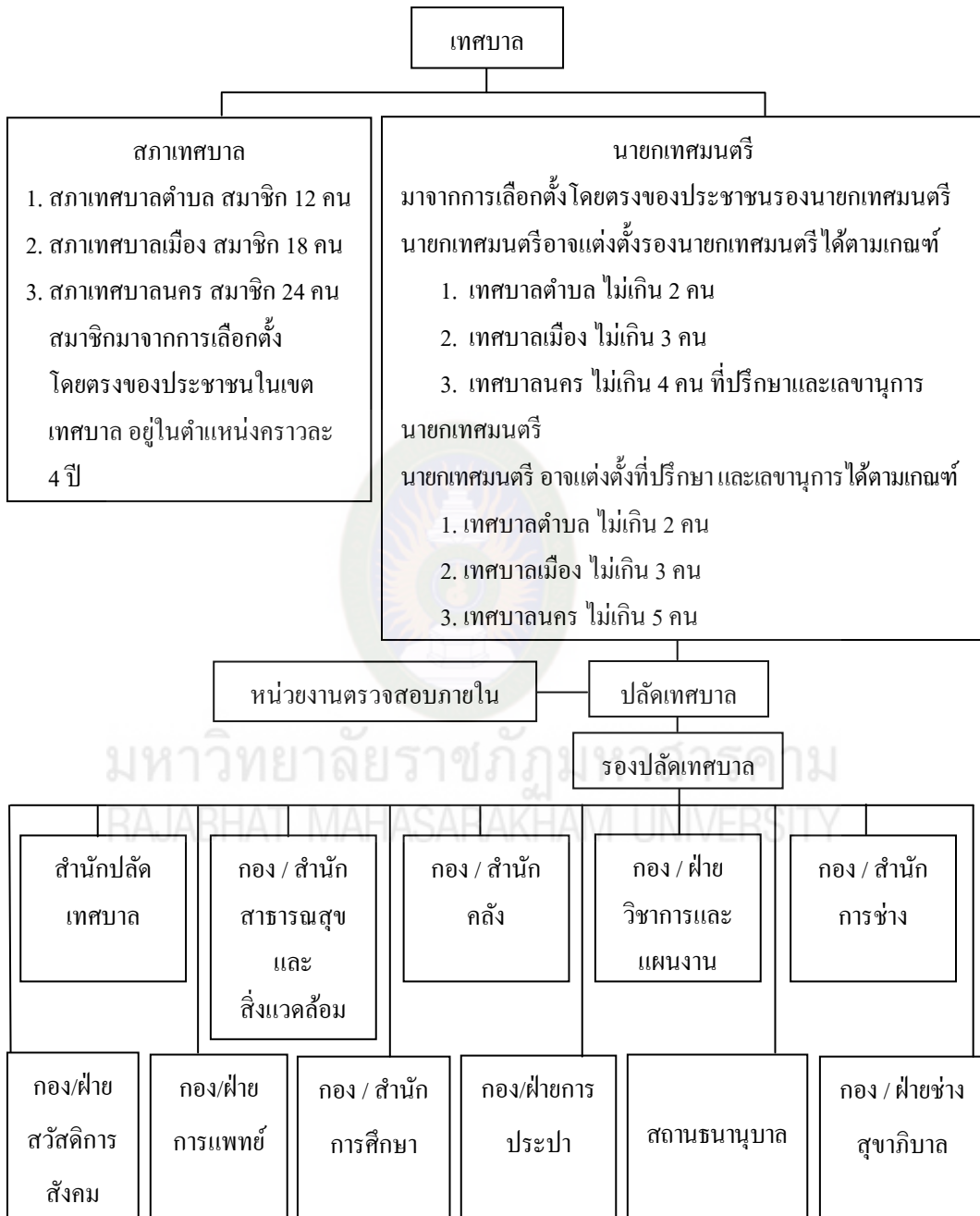
3.8 สำนัก / กอง หรือฝ่ายช่างสุขาภิบาล

3.9 สำนัก / กอง หรือฝ่ายการแพทย์

3.10 สำนัก / กอง หรือฝ่ายการประปา

3.11 หน่วยงานตรวจสอบภายใน

3.12 หน่วยงานแขวง

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างของเทศบาล

ที่มา : โกวितย์ พวงงาม (2550 : 114)

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้แบ่งหน้าที่ของเทศบาลออกเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ และหน้าที่ที่เลือกปฏิบัติ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงหน้าที่ของเทศบาลตำบล

หน้าที่ที่ต้องทำ (มาตรา 50)	หน้าที่ที่อาจจัดทำ (มาตรา 51)
1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	1. ให้มีน้ำสะอาดหรือ การประปา
2. ให้มีและบำรุงทางบก และทางน้ำ	2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล	3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ	4. ให้มีสุสาน และฌาปนสถาน
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง	5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษา อบรม	6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์
7. ส่งเสริมการพัฒนาศตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	
9. หน้าที่อื่น กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล	

ที่มา : โกวิตย์ พวงงาม (2550 : 114)

ตารางที่ 4 แสดงหน้าที่ของเทศบาลเมือง

หน้าที่ที่ต้องทำ (มาตรา 53)	หน้าที่ที่อาจจัดทำ (มาตรา 54)
1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบล ตามข้อ 1 - 9 2. ให้มีน้ำสะอาด หรือการประปา 3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์ 4. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์ และรักษาคนเจ็บไข้ 5. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ 6. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ 7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น 8. ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำ หรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น	1. ให้มีตลาดทำเทียบเรือ และท่าข้าม 2. ให้มีสุสาน และฌาปนสถาน 3. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากิน ของราษฎร 4. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์ มารดาและเด็ก 5. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล 6. ให้มีการสาธารณสุข 7. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการ สาธารณสุข 8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา 9. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬา และพลศึกษา 10. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะสวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ 11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษา ความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น 12. เทศพาณิชย์

ที่มา : โกวितย์ พวงงาม (2550 : 114)

ตารางที่ 5 แสดงหน้าที่ของเทศบาลนคร

หน้าที่ที่ต้องทำ (มาตรา 56)	หน้าที่ที่อาจจัดทำ (มาตรา 57)
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีหน้าที่ เช่นเดียวกับเทศบาลเมืองตามข้อ 1 - 8 2. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก 3. กิจการอย่างอื่น ซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข 4. การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการ 5. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม 6. จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ 7. การวางผังเมืองและควบคุมการก่อสร้าง 8. การส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลเมืองตามข้อ 1 - 12

ที่มา : โกวิตย์ พวงงาม (2550 : 114)

สรุป เทศบาล คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย จัดตั้งขึ้นเป็นแห่ง ๆ ไปตามสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 แห่ง พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร มีหน้าที่ที่ต้องทำและหน้าที่ที่อาจจัดทำ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล โครงสร้างเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี สำหรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำในเทศบาล มีโครงสร้างของเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่ง เรียกว่า “พนักงานเทศบาล”

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารองค์การ

1. ความหมายของการบริหาร

คำว่า การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrac” หมายถึง ช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนวยความสะดวก (Direct) การบริหารมีความสัมพันธ์ หรือมีความหมาย

ใกล้เคียงกับคำว่า “Minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของ คำว่า Administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ ความหมายของคำว่า การบริหารการจัดการ และการบริหารจัดการ ดังนี้

ชงชัย สันติวงษ์ (2543 : 21 - 22) กล่าวถึง ลักษณะของงานบริหารจัดการไว้

3 ด้าน คือ

1. ในด้านที่เป็นผู้นำ หรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์กร
2. ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
3. ในด้านของความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

วิรัช วิรัชนิการวรรณ (2548 : 5) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการ (Management Administration) การบริหารการพัฒนา (Development Administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (Service Administration) แต่ละคำมีความหมาย คล้ายคลึง หรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้อย่างชัดเจนมีอย่างน้อย 3 ส่วน คือ หนึ่งส่วนเป็นแนวทาง หรือวิธีการบริหารงานภาครัฐ ที่หน่วยงานของรัฐ และหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการสอง มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคิด (Thinking) หรือการวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Acting) และการประเมินผล (Evaluating) และ สาม มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า และมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชน เข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญ เรื่องการบริหารรวมทั้งการพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน โครงการ (Policy, Plan, Program and Project) หรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการ เน้นเรื่องการอำนวยความสะดวก และการให้บริการแก่ประชาชน

Peter (2006 : 27 ; อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน. 2523 : 6) กล่าวไว้ว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่น เป็นผู้ทำภายในสภาพองค์กรที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์กรที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์กร ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุดิบ วัสดุ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้า หรือบริการ ออกจำหน่าย และตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ทฤษฎี หมายถึง แนวความคิด หรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการทดสอบ และการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็น (Set) ของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่พรรณา และอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์กร อย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อย ๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์ และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทั่วไปและชี้แนะการวิจัยให้นำไปสู่การอ้างอิงน่าเชื่อถือ ในการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร แบ่งได้ ดังนี้ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542 : 10 - 11)

ระยะที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1887 - 1945 ยุคนักทฤษฎีการบริหารสมัยดั้งเดิม (The Classical Organization Theory) แบ่งย่อยเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของ Taylor (Scientific Management) ของ Frederick Taylor ความมุ่งหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์คือ จัดการบริหารธุรกิจ หรือโรงงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด Taylor มองคนงานแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่สามารถปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิตขององค์กรได้ เจ้าของตำรับ “The One Best Way” คือ ประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุด จะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 อย่างคือ

- 1.1 เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection)
- 1.2 ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training)
- 1.3 หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Motivation)

2. กลุ่มการบริหารจัดการ (Administration Management) หรือทฤษฎีบริหารองค์กรอย่างเป็นทางการ (Formal Organization Theory) ของ Henri Fayol บิดาของทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการตามหลักบริหาร ทั้ง Fayol และ Taylor จะเน้นตัวบุคคลปฏิบัติงานกับวิธีการทำงาน ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลแต่ก็ไม่มองด้าน “จิตวิทยา”

Fayol (1923) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องหลักเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป 14 ประการ แต่มีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542 : 17)

2.1 หลักการทำงานเฉพาะทาง (Specialization) คือ การแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง

2.2 หลักสายบังคับบัญชา เริ่มจากบังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับต่ำสุด

2.3 หลักเอกภาพของบังคับบัญชา (Unity of Command)

2.4 หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล (Span of Control) ผู้ดูแลหนึ่งคน

2.5 การสื่อสารแนวตั้ง (Vertical Communication) การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง

2.6 หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุด คือ ไม่ควรมีสายบังคับบัญชายืดยาว หลายระดับมากเกินไป

2.7 หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชาและสายเสนาธิการ (Line and Staff Division)

3. ทฤษฎีบริหารองค์การในระบบราชการ (Bureaucracy) มาจากแนวคิดของ Max Weber ที่กล่าวถึง หลักการบริหารราชการประกอบด้วย

3.1 หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย

3.2 การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์

3.3 การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง

3.4 การแบ่งงาน ไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว

3.5 มีระบบความมั่นคงในอาชีพ

จะอย่างไรก็ตามระบบราชการก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในด้าน ข้อเสีย คือ สายบังคับบัญชายืดยาวการทำงานต้องอ้างอิงกฎระเบียบ จึงชักช้าไม่ทันการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เรียกว่า ระบบ “Red Tape” ในด้านข้อดี คือ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก การบังคับบัญชา การเลื่อนขั้นตำแหน่งที่มีระบบระเบียบ แต่ในปัจจุบันระบบราชการกำลังถูกแทรกแซงทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ ทำให้เริ่มมีปัญหา

ระยะที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1945 - 1958 ยุคทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) Follette ได้นำเอาจิตวิทยามาใช้และได้เสนอการแก้ปัญหาความขัดแย้งไว้ 3 แนวทาง ดังนี้

1. การควบคุม (Domination) คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสยบลง คือ ให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้ไม่คืนัก

2. การประนีประนอม (Compromise) คือ คนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม

3. บูรณาการ (Integration) คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้า ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ทาง (ชนะ ชนะ) นอกจากนี้ Follette ให้ทัศนะน่าฟังว่า “การเกิดความขัดแย้งในหน่วยงานเป็นความพקר่องของการบริหาร”

การวิจัย หรือการทดลอง (Hawthon Experiment) ที่ Mayo กับคณะทำการวิจัยเริ่มที่ข้อสมมติฐาน ว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน มีการค้นพบจากการทดลอง คือ มีการสร้างกลุ่มแบบไม่เป็นทางการในองค์กร ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่ว่าความสัมพันธ์ของมนุษย์มีความสำคัญมาก ซึ่งผลการศึกษาดทดลองของ Mayo และคณะ พอสรุปได้ดังนี้

1. คนเป็นสิ่งมีชีวิต จิตใจ ขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจเป็น เรื่องสำคัญในการทำงาน

2. เงินไม่ใช่ สิ่งล่อใจที่สำคัญแต่เพียงอย่างเดียว รางวัลทางจิตใจมีผลต่อการจูงใจในการทำงานไม่น้อยกว่าเงิน

3. การทำงานขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมมากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพคับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก

ข้อคิดที่สำคัญ การตอบสนองคน ด้านความต้องการศักดิ์ศรี การยกย่อง จะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานจากแนวคิด “มนุษย์สัมพันธ์”

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ ค.ศ. 1958 - ปัจจุบัน ยุคการใช้ทฤษฎีการบริหาร (Administrative Theory) หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach) ยึดหลักการระบบงานกับความสัมพันธ์ของคน และพฤติกรรมขององค์กร ซึ่งมีแนวคิดหลักการทฤษฎีที่หลากหลาย ๆ คนได้แสดงไว้ดังต่อไปนี้

1. Barnard, Chester I. (1972). เขียนหนังสือชื่อ (The Function of The Executive) ที่กล่าวถึง งานในหน้าที่ของผู้บริหาร โดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือขององค์กร และเป้าหมายขององค์กร กับความต้องการของบุคคลในองค์กรต้องสมดุลกัน

2. ทฤษฎีของ Maslow (1970). ว่าด้วยการจัดอันดับขั้น ของความต้องการของมนุษย์ (Maslow Hierarchy of Needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจ แบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัย ความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพนับถือ และประการสุดท้าย คือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self Actualization)

คือ มีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุด จากการทำงานแต่ความต้องการเหล่านี้ ต้องได้รับการตอบสนองตามลำดับขั้น

3. ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของ Douglas MC Gregor Theory X, Theory Y เขาได้เสนอแนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้ เกิดข้อสมมติฐาน ดังนี้

- 3.1 คนไม่อยากทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
- 3.2 คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้การสั่ง
- 3.3 คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์กร
- 3.4 คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
- 3.5 คนมักโกง และหลอกลวง

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์ เช่นนี้ การบริหารจัดการ จึงเน้นการใช้เงิน วัตถุ เป็นเครื่องล่อใจ เน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น ทฤษฎี Y (The Integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีข้อนี้ เกิดจากข้อสมมติฐาน ดังนี้

- 1.1 คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน
- 1.2 คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้
- 1.3 คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง
- 1.4 คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน จากความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างกันระหว่างระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสระภาพ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกรูปแบบควรยึดถือตระหนักและมองเห็นความสำคัญในหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน เพื่อที่จะได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยปราศจากการทำผิด โดยเฉพาะในเรื่องความโปร่งในการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งสิ่งนี้ถือว่าเป็นหลักสำคัญในการบริหาร

ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ได้มีผู้ให้ความหมาย หรือคำนิยามไว้มากมาย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกันจะต่างกัน ก็คือ ส่วนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2523 : 2) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

Robson (1953 : 574) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครอง ซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

Clarke (1957 : 87 - 89) กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครอง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขต พื้นที่หนึ่งที พื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครอง ดังกล่าวนี้ จัดตั้งและจะอยู่ในความดูแลของ รัฐบาลกลาง

Holloway (1951 : 101 - 103) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

Wit (1967 : 101 - 103) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในเขตอำนาจของตน

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ หรือเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง เพื่อท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการบริหารเอง สามารถที่จะมีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารบ้านเมือง มีการกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อความเป็นระเบียบ โดยมีการจัดการบริหารงานที่มีภาครัฐคอยดูแล และเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย เพื่อในการปกครองท้องถิ่น

2. ความหมายของการกระจายอำนาจ

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2550 : 60 - 61) ได้เขียนไว้ในบทความ เรื่องกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยมีแนวความคิด หรือทัศนคติต่อการกระจายอำนาจไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลมัก ได้แก่ ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การดูแลสุขภาพจิต ทรัพย์สิน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ ๆ 2 อย่าง ที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาด ก็คือ การทหาร และการต่างประเทศ ขอบเขตของการดูแลกิจการในท้องถิ่นแต่ละประเทศต่างกันไปในรายละเอียดตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศ แต่ส่วนที่เหมือนกันและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ก็คือ รัฐบาลกลางมิได้รวมศูนย์อำนาจการดูแลจัดการแทบทุกอย่างไว้ที่ตัวเอง แต่ปล่อยให้ท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจในการกำหนดลักษณะต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตนในแง่ การจัดการบริหารประเทศ ดังกล่าว ถิ่นนับว่าเป็นสิ่งที่มีเหตุผลทั้งนี้เพราะประเทศหนึ่ง ๆ มีชุมชนมากมายรวมกัน มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ มีประชากรจำนวนมาก และแต่ละชุมชนก็มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย แตกต่างกันไป ยกนักที่คนในท้องถิ่นอื่นจะเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถจัดเวลาไปดูแล และแก้ไขกิจการทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาในระดับท้องถิ่นจึงมีคุณประโยชน์สำคัญอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

1. แบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง
2. ทำให้ปัญหาในแต่ละท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ
3. ส่งเสริมให้คนแต่ละท้องถิ่นได้แสดงความสามารถพัฒนาบทบาทตนเองในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตน
4. เป็นพื้นฐานสำคัญของคนในท้องถิ่นในการก้าวขึ้นไป ดูแลแก้ไขปัญหาในระดับชาติ

5. เสริมสร้างความมั่นคง และเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและทั้งประเทศเนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไข สังคมมีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีคุณภาพ และมีบทบาทในการจัดการดูแลสังคมของตัวเอง

ลิขิต วีรเวทิน (2535 : 9) ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ โดยกล่าวไว้ว่าการกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้ว ของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตย ต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และ โครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบการปกครองท้องถิ่น อย่างแท้จริง คือ รากแก้วเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะมีลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นต้องอาศัย โครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความเป็นอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

3. หลักการปกครองท้องถิ่น

หลักการที่การบริหารราชการส่วนกลางได้จัดแบ่งอำนาจวินิจฉัยและสั่งการบางส่วนไปให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาค โดยให้มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ตลอดจนเริ่มได้ในกรอบแห่งนโยบายของรัฐบาลที่ได้วางไว้ ดังเช่น

1. อาจมีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่น หลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญ ประชากร หรือขนาดพื้นที่
2. ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม
3. หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเองโดยสิทธินี้แบ่งเป็น 2 ประการ คือ
 - 3.1 สิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น
 - 3.2 สิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่
4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง คือ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ
5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

4. องค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต (2523 : 22) ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง
2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำคัญในการปกครองของตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น
3. การกระจายอำนาจหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมือง และการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ
4. องค์การนิติบุคคลจัดตั้ง โดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ
5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การ หรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมด หรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง
6. อิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ
7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขต

ที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทะนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์ และความมั่นคงของรัฐ และประชาชน โดยส่วนรวม และการมีอิสระ

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

Dilys (1974 : 5 ; อ้างใน ชเนศวร์ เจริญเมือง. 2550) ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย หัวใจของการปกครองท้องถิ่นนั้น กล่าวให้ถึงที่สุดแล้ว ก็คือ คำถามที่ว่า การปกครองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อย่างไรกับระบอบประชาธิปไตย การจัดสรรอำนาจระหว่างองค์การปกครองท้องถิ่นกับรัฐบาลกลาง ควรเป็นอย่างไร และการปกครองท้องถิ่นควรมีความเป็นประชาธิปไตยแค่ไหนนั่นเอง ในประวัติศาสตร์ของโลกตะวันตก มีแนวคิดที่แตกต่างกันถึง 3 สำนักกว่าด้วย ประเด็นนี้ ผิดกับในสังคมไทยที่มีเพียงความเห็นเดียว คือ ทุก ๆ ฝ่ายชอบที่จะกล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง แต่ทว่าในทางปฏิบัติกลับไม่มีลักษณะเช่นนั้น

สำนักแรก เป็นแนวความคิดของฝ่ายคัดค้านการปกครองตนเองของท้องถิ่น โดยเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นหลักการที่ขัดขวางระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง สำนักที่สองเห็นว่าหลักการประชาธิปไตย ได้แก่ การปกครองโดยเสียงข้างมาก (Majority Rule) และความเสมอภาค (Equality) นั้น ไม่อาจตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของการปกครองท้องถิ่นได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะคับแคบ เห็นแก่ท้องถิ่นตนเป็นหลัก (Parochial) หลากหลาย (Diverse) มีแนวโน้มจะเป็นแบบคณาธิปไตย (Potentially Oligarchic) และมีลักษณะฉ้อฉลอำนาจอ้าง (Corrupt) ส่วนสำนักที่สามเห็นว่าระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวพันกันอย่างยิ่ง ประชาชนต้องมีเสรีภาพประชาชน ซึ่งเสรีภาพต้องมีสิทธิมีเสียงในการบริหารบ้านเมือง ต้องรู้ว่าผู้บริหารจะทำอะไร ผู้บริหารควรปรึกษาหารือกับประชาชนในกิจการสาธารณะต่าง ๆ และไม่ว่าประชาชนจะอยู่ในเมือง หรือหมู่บ้านล้วนมีเสรีภาพในการบริหารท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นเอง

การที่สำนักแรกเห็นว่า การปกครองท้องถิ่นกับระบอบประชาธิปไตยขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิง และไม่อนุญาตให้มีการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นได้ ผลที่ตามมา คือ ระบบการบริหารประเทศบนพื้นฐานของแนวคิด ดังกล่าว จึงเป็นระบบการรวมศูนย์อำนาจไว้

ที่ส่วนกลางไม่มีการปกครองตนเองในท้องถิ่นต่าง ๆ

สำนักที่สอง เห็นว่าอนุญาตให้มีการปกครองท้องถิ่นได้ แต่ต้องมีการควบคุมจากรัฐบาลกลางอย่างมาก เพราะหัวใจของการบริหารประเทศอยู่ที่ส่วนกลางต้องฟังความเห็นของคนส่วนใหญ่ในประเทศ จึงกำหนดให้การปกครองท้องถิ่นทุกระดับมีฐานะ โครงสร้างการบริหาร และโครงสร้างอำนาจหน้าที่เหมือนกัน ทศนะเช่นนี้ เป็นของนักคิดฝรั่งเศสบางคน เช่น จอร์จ ล็องโกร ซึ่งกล่าวว่าระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น ไม่จำเป็นต้องมีการปกครองท้องถิ่นก็ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นเพียงกลไกการบริหารด้านเทคนิค และก็ไม่จำเป็นว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นจะยอมรับค่านิยมแบบประชาธิปไตย เนื่องจากองค์กรเหล่านั้นอาจจะแตกแยกกัน (Decisive) ไม่นิยมความเสมอภาค (In Egalitarian) และขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของส่วนรวม (Contrary to the Public Will) นอกจากนี้บางท้องถิ่นอาจคิดถึงการแบ่งแยกดินแดนออกไปเป็นอิสระอีกด้วยทศนะ เช่นนี้ มีผลต่อระบบการบริหารและการจัดการการปกครองท้องถิ่นของฝรั่งเศส ก่อนที่จะเกิดการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2525

สำนักที่สาม การปกครองท้องถิ่นมีความจำเป็นในระบอบประชาธิปไตย เพราะมันช่วยให้คนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้เสนอปัญหาและหาทางแก้ไข ซึ่งงานเช่นนี้ ไม่อาจให้รัฐบาลกลางทำ (John Stuart Mill) ให้ความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่น จึงเป็นการศึกษาทางการเมือง และเป็นแหล่งสร้างความสามัคคีในท้องถิ่นการปกครองท้องถิ่น จึงเป็นปัจจัยอันดับต้น ๆ ของประชาธิปไตยในทศนะของ (Panter Brick) การปกครองท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยระดับชาติ (A Necessary Condition of National Democracy) เพราะมันเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ออกความเห็น (Creating a Democratic Climate of Opinion) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนของตนเอง

2. บทบาทการปกครองท้องถิ่น ก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยทั้งระดับชุมชนและระดับประเทศแนวคิดต่อการปกครองท้องถิ่น ที่มีความเห็นต่างกันอยู่บ้าง นั่นก็คือ การมองว่าการปกครองท้องถิ่นไม่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการปกครองในระดับชาติ ซึ่งก็มักเป็นฝ่ายที่นิยมระบบรวมศูนย์ หรือฝ่ายนิยมรัฐบาลกลาง ซึ่งก็เห็นว่าในปัจจุบันเกือบจะไม่ค่อยเป็นที่นิยมกันแล้วสำหรับในปัจจุบันฝ่ายที่เห็นว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นแบบประชาธิปไตย โดยพื้นฐานผู้นำท้องถิ่นควรมาจากการเลือกตั้งและการปกครองท้องถิ่นเช่นนี้ จะมีส่วนส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระดับชาติ ซึ่งเป็นความคิดเชิงบวกที่ได้รับความนิยม โดยทั่วไปและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยหลักการแล้วบทบาทการปกครองท้องถิ่นก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย

ประการแรก ก่อให้เกิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (Greater Political Participation By the People) การปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีผู้นำมาจากการเลือกตั้ง มีประโยชน์เริ่มตั้งแต่การกระตุ้นความสนใจของประชาชน และการที่ผู้นำเหล่านั้นมาจากการเลือกตั้งเสนอนโยบายให้ประชาชนได้ทราบ ได้คิดถกเถียง และตัดสินใจเลือกยอมส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

ประการที่สอง ก่อให้เกิดความรับผิดชอบของผู้นำต่อประชาชน (Account Ability) ที่ผ่านมากำว่า “Accountability” เป็นคำที่ไม่ค่อยปรากฏในสังคมไทย แต่เป็นคำที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในสังคมประชาธิปไตยตะวันตก เพราะว่าคำนี้ หมายถึง พันธะสัญญาหรือความรับผิดชอบต่อเมืองที่ผู้มาจากการเลือกตั้งมีต่อผู้เลือกตั้ง เนื่องจากว่าประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนของตนตัวแทนเหล่านั้น จึงจะต้องมีความรับผิดชอบต่อเมืองที่ว่า ตัวเขาเข้าไปทำงานอะไร ผลของงานเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือส่วนตัว ต้องอธิบายได้ว่าทำไมต้องทำเช่นนั้น

ประการที่สาม การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็ง จะจัดระบบเผด็จการของรัฐบาล กล่าวคือ เมื่อมีการกระจายอำนาจมากขึ้น ท้องถิ่นเข้มแข็งการยึดอำนาจและการใช้อำนาจเผด็จการจากส่วนกลางก็จะเป็นไปได้ยาก

ประการที่สี่ การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ การเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่นทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น

ประการที่ห้า การสร้างประชาธิปไตย หรือการพัฒนาการเมืองที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน จากนั้นจึงขยายไประดับประเทศ

ประการที่หก การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่ทางการเมืองของประชาชน (Politicization) เมื่อมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมือง และประชาชนก็จะเกิดความผูกพัน และใส่ใจการเมืองมากขึ้น เพราะการบริหารกิจการท้องถิ่นมีผลกระทบ โดยตรงต่อผลประโยชน์ของประชาชน

บริบทของเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

1. ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลยางตลาด ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ตั้งศาลากลางจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากตัวจังหวัด 16 กิโลเมตร มีพื้นที่ 10.5 ตารางกิโลเมตร

2. ประวัติความเป็นมา

เทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ได้ รับการเปลี่ยนแปลง ยกฐานะสุขาภิบาลยางตลาดเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ตามพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล

3. จำนวนประชากรทั้งหมด

เทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวนประชากร ทั้งหมด 21,591 คน แยกเป็นชาย 10,372 คน แยกเป็นหญิง 11,147 คน

ตารางที่ 6 จำนวนประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 9 หมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร
1	ชุมชนยางตลาด	1,998
2	ชุมชนขวัญเมือง	1,832
3	ชุมชนบ้านค้อ	3260
4	ชุมชนโคกใหญ่, ชุมชนโคกน้อย	4,532
6	ชุมชนยางน้อย	1,804
9	ชุมชนอร่ามมงคล	2353
10	ชุมชนดงบ่อเหนือ	2,596
19	ชุมชนดงบ่อใต้	1,791
20	ชุมชนดอนปอแดง	1,353
	รวม	21,519

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียนตำบลยางตลาด 13 มีนาคม 255

4. ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มีจำนวน 13,861 คน แยกเป็นเพศชายจำนวน 6,601 คน แยกเป็นเพศหญิงจำนวน 7,260 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 3,223 ครัวเรือน

ตารางที่ 7 จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
ในเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

หมู่ที่ 1	ชื่อหมู่บ้าน	เพศชาย	เพศหญิง	รวม
1	ชุมชนยางตลาด	615	675	1,290
2	ชุมชนขวัญเมือง	551	624	1,175
3	ชุมชนบ้านค้อ	1,016	1,079	2,095
4	ชุมชนโคกใหญ่,ชุมชนโคกน้อย	1,373	1,531	2,904
6	ชุมชนยางน้อย	545	614	1,159
9	ชุมชนอร่ามมงคล	694	810	1,504
10	ชุมชนดงบ่อเหนื่อ	807	854	1,661
19	ชุมชนดงบ่อใต้	566	641	1,207
20	ชุมชนดอนบ่อแดง	434	432	866
	รวม	6,601	7,260	13,861

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียนตำบลยางตลาด 13 มีนาคม 2555

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานและผลการวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ เรื่องที่ศึกษาเป็นแนวทางในการวิจัยนำเสนอ ดังนี้

สุกชัย เอะน้อย (2550 : 56 - 60) ได้ทำการศึกษาภาวะความเป็นผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ภาวะความเป็นผู้นำ

ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่น ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ศาสตราจารย์ โสคติ (2550) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นตามทัศนคติของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลแม่สาย มีค่าเฉลี่ย ของทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์และจริงใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถในการจูงใจ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความรอบรู้ในทางธุรกิจ และเจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเจ้าหน้าที่สังกัดหน่วยงานต่างกัน มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเจ้าหน้าที่สำนักปลัดมีทัศนคติแตกต่างกับเจ้าหน้าที่สังกัดกองช่าง และกองการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และแตกต่างกับเจ้าหน้าที่กองคลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจ้าหน้าที่กองช่างมีทัศนคติแตกต่างกับเจ้าหน้าที่กองคลังและกองสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนเจ้าหน้าที่กองการศึกษามีทัศนคติแตกต่างกับเจ้าหน้าที่กองคลัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแตกต่างกับเจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ณัฐนัตร์ นวเพ็ญกุล (2550) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน ศึกษากรณีกิ่งอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย อายุ 36 - 45 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท และส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ความสามารถ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

1. ด้านความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนส่วนมากเห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เป็นข้อที่พึงประสงค์มากที่สุด
2. ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนส่วนมากเห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นข้อที่พึงประสงค์มากที่สุด

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนส่วนมากเห็นว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ที่สามารถพูดคุยกับบุคคลอื่นได้ทั่วไป

4. ด้านจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนส่วนมากเห็นว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความยุติธรรม

สำหรับข้อเสนอแนะประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า ด้านความรู้ความสามารถของนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรมีความสามารถในการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพของนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับหน้าที่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ของนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไป ไม่แบ่งชั้นวรรณะ และด้านจริยธรรม นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจและเสียสละต่อส่วนรวม

ธนากร อิงคนินันท์ (2550) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้บริหารท้องถิ่นในด้านความเป็นผู้นำ ด้านการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และโดยรวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ และการศึกษา มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้บริหารท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษา

มัตติกา วัลย์ (2550) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนในตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความต้องการนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ สถานะทางครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม (สถานที่เกิด) ที่แตกต่างกันมีความต้องการคุณลักษณะของนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

พิเชษฐ คามจันทร์ (2553 : 90 - 97) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี โดยภาพรวมรายด้าน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมประชาชนเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่า ประชาชนเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหาร รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านภาวะผู้นำในระดับมากที่สุด

พระมหาเอกมร ฐิตปญฺโญ (คงตางาม) (2553) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสํารณณยธรรม ขององคํการบรหการสํวนตํบลในอําเภอดอนมดแดง จงหวัดอุบลราชธานี ผลการศกษาพบว่

1. ประชาชนมคความคคเห็นตอการบรหการงานตามหลักสํารณณยธรรม ขององคํการบรหการสํวนตํบลในอําเภอดอนมดแดง จงหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยูในระดบปานกลาง (คําเฉลยเทากบ 3.30) เมอพจรณาเปนรายดําน พบว่ ประชาชนมคความคคเห็นตอการบรหการงานตามหลักสํารณณยธรรม อยูในระดบปานกลางทุกดําน

2. การเปรยบเทยบความคคเห็นของประชาชนทมคความคคเห็นตอการบรหการงานตามหลักสํารณณยธรรมของ องคํการบรหการสํวนตํบลในอําเภอดอนมดแดง จงหวัดอุบลราชธานี โดยจําแนกตามบจจยสํวนบุคคล พบว่ ประชาชนทมคระดับการศกษา อาศยพ และรายไดตํางกัน มคความคคเห็นตอการบรหการงานตามหลักสํารณณยธรรมขององคํการบรหการสํวนตํบลในอําเภอดอนมดแดง จงหวัดอุบลราชธานี แตกตํางกัน อยางมนยสําคัญทางสถยตยที่ระดบ .01 ซงขอมรบสมมติฐานที่ตั้งว่ สํวนประชาชนทมคเพศ อายุตํางกัน มคความคคเห็นไมแตกตํางกัน ซงไมเปนไปตามสมมติฐานที่ตั้งว่

3. แนวทางในการนาหลักสํารณณยธรรมมา ประยุกตํใชใน การบรหการงานขององคํการบรหการสํวนตํบลในอําเภอดอนมดแดง จงหวัดอุบลราชธานี พบว่ ควรทํางานรบใชประชาชน อยางเสมอตนเสมอปลาย วางแผนการทํางานใหเหมาะสม เรยงลําดบความสําคัญของบญหา โดยคํานงถึงผลกระทบทมคเกิดขึ้นตอสํวนรวมเปนสําคัญ พุดตยตอกันเพอชกนําใหประชาชนเกศความสํามคคคปรองดอง และเกศความรักความเห็นจซงกันและกัน ทํางานเพอสํวนรวม ซอตรงตอตนเอง ตองาน ตอบุคคลออื่น เว้นจการแสวงหาผลประโยชนเพอตนเองและพรรคพวกไมรับลนบนไมทจรยต ใหการชวยเหลือจจัดสวสยตยการ หรือแบงปนผลประโยชนตําง ๆ ใหแกประชาชนอยางทว้ถึงเสมอภาคเทาเทยกัน บรหการงานดว้ความซอสัตยสุจรยต มยวณยในตนเอง รกษากฎระเบียบที่ตั้งว่ เคารพความคคเห็นของกันและกัน เปศโอกาสใหประชาชนชํารวมประชุม เพอเสนอบญหา และความตองการในทอองถน แสดงความคคเห็น จจรณการทํางาน และรอองทุกขเรอองราวตําง ๆ ได เพอนํามาปรบปรองแกไขพัฒนาตนเองและองคํกรอยุเสมอ

ธวัชชย พงอ้วน (2554 : 88 - 92) ไดศกษาความคคเห็นของประชาชนตอคุณลกษณะผู้นําของนายกองคํการบรหการสํวนตํบลว้ดหลวง อําเภอพนพลย จงหวัดหนองคาย ผลการวจยพบว่

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. ข้อเสนอแนะของประชาชน ที่มีค่าความถี่สูงสุดของแต่ละด้าน มีดังนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรเป็นที่พึงของประชาชนด้านกฎหมายได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งกายเหมาะสม สง่างาม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้มากกว่านี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรรหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

พระมหามานะ พุทธิวิริโย (นามนันท) (2555) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอ หนองกุง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำของภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกุง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย = 2.29, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยทุกด้านตามลำดับ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการบริหาร และด้านมนุษยสัมพันธ์

2. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกุง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนแตกต่างกันตามอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับภาวะผู้นำของภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกุง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่

3.1 นายก ๆ ขาดวิสัยทัศน์ และไม่เข้าใจปัญหาตลอดถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

3.2 นายก ๆ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปแสดงความคิดเห็นในแผนพัฒนาประจำปี หรือในการพิจารณางบประมาณพัฒนาพื้นที่

3.3 นายก ๆ มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน แต่ไม่ทำตามวิสัยทัศน์

3.4 นายก ฯ ขาดความรู้ความสามารถและขาดประสบการณ์ในการบริหาร ใช้ความรู้สึกส่วนตัวในการทำงานทำให้ไม่ถูกต้องในบางเรื่อง

3.5 การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับชุมชนของนายก ฯ ยิ่งน้อยไป ทำให้ประชาชนรู้สึกห่างเหินต่อกัน

3.6 นายก ฯ ไม่มีจิตสาธารณะ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ข้อเสนอแนะ คือ ด้านวิสัยทัศน์

3.6.1 นายก ฯ ควรศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชนให้เข้าใจ เพื่อจะได้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

3.6.2 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รับฟังความคิดเห็นของประชาชน

1) ควรจัดให้มีการอบรม เพื่อเพิ่มความรู้และเพิ่มประสบการณ์ในการบริหารงานให้แก่ผู้บริหาร

2) ประชาชนอยากให้นายก ฯ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มากกว่านี้เอาจริงเอาจังกับการทำงาน และทำงาน เพื่อประชาชนจริง ๆ ด้านมนุษยสัมพันธ์

2.1) ประชาชนอยากให้นายก ฯ เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมากกว่านี้ มีการพบปะกับชาวบ้านมากกว่านี้

2.2) ประชาชนอยากให้นายก ฯ มีจิตสาธารณะ มีการสนทนาปราศรัยกับประชาชน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน

ศิริพร เบ้าหนองบัว (2555) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเก็ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

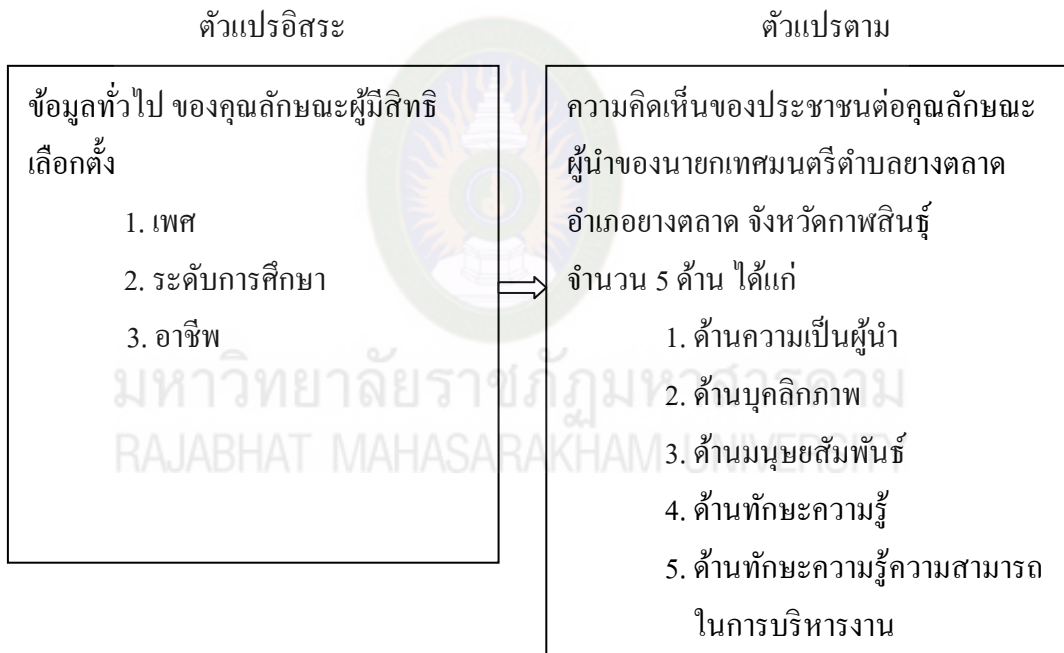
1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเก็ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดี 7 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถ ด้านคุณธรรม ด้านการบริหาร ด้านบทบาท ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านความเป็นผู้นำ

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเก็ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลแก้ง อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีค่าความถี่สูงสุดแต่ละด้าน มีดังนี้ ควรแต่งกายเหมาะสม สว่างาม ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ควรเป็นที่พึ่งของประชาชน ด้านกฎหมายได้ ควรให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้มาก ควรหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ และควรมีพฤติกรรมดี ไม่เสื่อมเสีย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดตาม กวี วงศ์พุด (2539 : 37 - 108) และพิมพ์ใจ โอภาณุรักษธรรม (2542 : 63 - 176) ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบล
ยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุ
ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
จำนวน 13,861 คน (สำนักบริหารการทะเบียนตำบลยางตลาด, 13 มีนาคม 2555)

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง
อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป 13,861 คน ที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด
จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยได้มาจากการคำนวณหาค่าตามสูตรของ Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือ ขนาดของครัวเรือนตัวอย่างที่ควรสุ่ม

N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือขนาดของครัวเรือนทั้งหมด

E คือ ความคาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Error) ในที่นี้จะกำหนด 0.05

แทนค่าสูตร ดังนี้

2.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทั้ง 9 หมู่บ้าน กำหนดตัวอย่าง โดยใช้สูตร
คำนวณของ Yamane คือ

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร } n &= \frac{13,861}{1 + 13,861(0.05)^2} \\ &= 388.780 \text{ คน} \end{aligned}$$

เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเต็มจำนวน ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
เป็น 389 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้หาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่ม
แบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แยกตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละ
หมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน

2.2 การหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในเทศบาลตำบลยางตลาด
มีทั้งหมด 9 หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เท่ากัน เพื่อให้การสุ่มกระจาย
ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 9 หมู่บ้าน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดสัดส่วนตามหมู่บ้าน โดยวิธี
เทียบบัญชีรายชื่อราษฎร เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้งเพศ
ชายและหญิง ของแต่ละหมู่บ้านทั้งหมดในเทศบาลตำบลยางตลาด ซึ่งมีทั้งหมด 9 หมู่บ้าน
แล้วนำสัดส่วนที่ได้คูณด้วยจำนวนครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
แต่ละหมู่บ้าน

ตารางที่ 8 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง
ในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ชุมชนยางตลาด	1,290	36
2	ชุมชนขวัญเมือง	1,175	33
3	ชุมชนบ้านค้อ	2,095	59
4	ชุมชน โกลใหญ่,ชุมชน โกลน้อย	2,904	81
6	ชุมชนยางน้อย	1,159	33
9	ชุมชนอร่ามมงคล	1,504	42
10	ชุมชนดงบ่อเหนือ	1,661	47
19	ชุมชนดงบ่อใต้	1,207	34
20	ชุมชนดอนปอแดง	866	24
	รวม	13,861	389

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียนตำบลยางตลาด 13 มีนาคม 2555

2.3 กลุ่มที่ใช้วิธีสุ่มจากประชาชน จำนวน 389 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

(Simple Random Sampling) อย่างมีสัดส่วน โดยใช้การสุ่มจากวิธีการจับสลากจากรายชื่อในแต่ละหมู่บ้านให้ได้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน โดยการเขียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงในกระดาษโดยใช้ 1 แผ่นต่อ 1 ชื่อ ม้วนลงในกล่อง แล้วหยิบมาทีละแผ่น เมื่อจับรายชื่อได้แล้วนำมาเขียนบันทึกไว้แล้วม้วนรายชื่อกลับเข้าไปในกล่องเดิมอีกครั้ง เพื่อให้รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละหมู่บ้านมีโอกาสถูกจับได้เท่า ๆ กัน ถ้าจับได้รายชื่อเดิมให้จับใหม่จนครบจำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ทั้ง 9 หมู่บ้าน คือจำนวน 389 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ ผู้นำของนายกเทศมนตรี 5 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ โดยใช้มาตราวัดแบบสากลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert แบ่งออกเป็น 5 ระดับตัวเลือกกำหนดให้ คะแนนกลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ ระดับความคิดเห็นต่อผู้นำมากที่สุดให้ 5 คะแนน ระดับมากให้ 4 คะแนน ระดับปานกลางให้ 3 คะแนน ระดับน้อยให้ 2 คะแนน ระดับน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน มีจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะของประชาชนต่อลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

2. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แบบสอบถามและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและแก้ไขสำนวนและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบในด้าน ความตรงของเนื้อหา ภาษา และสถิติที่ใช้ ให้มีความเหมาะสม และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence) หรือ ค่า (IOC) โดยกำหนดค่า (IOC) ดังนี้

สอดคล้อง = +1

ไม่แน่ใจ = 0

ไม่สอดคล้อง = -1

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1. นางฉวี แก้วกล้า วุฒิ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ (นักบริหารงานทั่วไป 7) สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
 2. นายไสว ประภาศรี วุฒิ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกหลักสูตร และการสอน ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา (ศึกษานิเทศก์ คศ.3) กองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล
 3. นางปราณี จงจอหอ วุฒิ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกภาษาไทย ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย เทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
- 2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่น .96
- 2.5 นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของ (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 65)
- 2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้จัดพิมพ์ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปถึงผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมแบบสอบถาม ไปยังหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ที่เทศบาล

ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมคืนมา ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ลงรหัสตามแบบลงรหัส (Coding Form)
3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับตามวิธีของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 102) ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้ว ไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ แล้วนำมาเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ได้คะแนนค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

ได้คะแนนค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

ได้คะแนนค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

ได้คะแนนค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

ได้คะแนนค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบเพศ สถิติที่ใช้ได้แก่ t - test

3.2 เปรียบเทียบ ระดับการศึกษา อาชีพ สถิติที่ใช้ได้แก่ F - test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA)

4. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณทางสังคมศาสตร์ ผู้วิจัยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และถ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD.

5. ในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ใช้การแจกแจงความถี่ และพรรณนาความตามเนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น
- S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- t แทน ค่าสถิติทดสอบที (t - test)
- F แทน ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F - test)
- SS แทน ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
- df แทน ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
- sig แทน นัยสำคัญทางสถิติ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของ
นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของ
นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ รายด้านจำนวน 5 ด้าน
และจำแนกเป็นรายชื่อ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะ
ผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เปรียบเทียบเพศ
ระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของ
นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยวิเคราะห์ความถี่ และสรุป
เนื้อหาแต่ละประเด็น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบล
ยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ
ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 389)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	158	40.62
1.2 หญิง	231	59.38

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ประถมศึกษา	116	29.82
2.2 มัธยมศึกษา หรือปวช.	124	31.88
2.3 ปวส. หรือเทียบเท่า	53	13.62
2.5 ปริญญาตรี	93	23.91
2.6 สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.77
3. อาชีพ		
3.1 เกษตรกร	67	17.22
3.2 ค้าขาย	108	27.76
3.3 รับจ้าง	75	19.28
3.4 รับราชการ	46	11.83
3.5 กิจการส่วนตัว	89	22.85
3.6 อื่น ๆ ไปรตระนู	4	1.03
รวม	389	100

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.38 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.62 ระดับการศึกษาของกลุ่ม ตัวอย่าง พบว่า ส่วนมากมีการศึกษาระดับมัธยม หรือ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 31.88 รองลงมา คือ การศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.82 การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 23.91 การศึกษาระดับ ปวส. หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 13.62 และการศึกษาระดับสูงกว่า ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 0.77 อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนมาก คือ อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 27.76 รองลงมา คือ อาชีพกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.85 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 19.28 อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 17.22 อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 11.83 และอาชีพ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.03

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย**

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและจำแนก
เป็นรายด้าน

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและ
จำแนกเป็นรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความเป็นผู้นำ	3.55	0.62	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	3.48	0.40	ปานกลาง
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.40	0.49	ปานกลาง
4. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.42	0.47	ปานกลาง
5. ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน	3.39	0.87	ปานกลาง
โดยรวม	3.45	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) อยู่ในระดับมาก 1 ด้านคือ ด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 3.55$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.48$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.42$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.40$) และด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.39$) ตามลำดับ

2.2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ รายด้านจำนวน 5 ด้าน และจำแนกเป็นรายข้อ

2.2.1 ด้านความเป็นผู้นำ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านความเป็นผู้นำ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีวิสัยทัศน์ ความคิดกว้างไกล	3.80	0.69	มาก
2. มีวินัยในตนเอง	3.51	0.67	มาก
3. กล้าตัดสินใจเมื่อมีปัญหา	3.74	0.85	มาก
4. เป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนทุกโอกาส	3.71	0.89	มาก
5. มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อหน้าที่	3.56	0.81	มาก
6. มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน	3.39	0.86	ปานกลาง
7. เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง	3.32	0.96	ปานกลาง
8. สามารถพึ่งพาได้เมื่อประชาชนเกิดความเดือดร้อน	3.36	0.81	ปานกลาง
โดยรวม	3.55	0.62	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ มีวิสัยทัศน์ ความคิดกว้างไกล ($\bar{X} = 3.80$) กล้าตัดสินใจเมื่อมีปัญหา ($\bar{X} = 3.74$) เป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนทุกโอกาส ($\bar{X} = 3.71$) มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อหน้าที่ ($\bar{X} = 3.56$) มีวินัยในตนเอง ($\bar{X} = 3.51$) และในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ($\bar{X} = 3.39$) สามารถพึ่งพาได้ เมื่อประชาชนเกิดความเดือดร้อน ($\bar{X} = 3.36$) เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.32$) ตามลำดับ

2.2.2 ด้านบุคลิกภาพ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านบุคลิกภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.57	0.73	มาก
2. วาจาสุภาพต่อบุคคลทุกวัย	4.01	0.64	มาก
3. การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย น่าเคารพนับถือ	3.51	0.65	มาก
4. เข้าร่วมสมาคมผู้อื่นได้อย่างดี	3.33	0.72	ปานกลาง
5. เป็นผู้มี ความสงบเสงี่ยม	3.36	0.66	ปานกลาง
6. มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง	3.34	0.72	ปานกลาง
7. มีความสุขุมรอบคอบในการปฏิบัติงาน	3.24	0.92	ปานกลาง
โดยรวม	3.48	0.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ วาจาสุภาพต่อบุคคลทุกวัย ($\bar{X} = 4.01$) มีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 3.57$) การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยน่าเคารพนับถือ ($\bar{X} = 3.51$) อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เป็นผู้มี ความสงบเสงี่ยม ($\bar{X} = 3.36$) มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง ($\bar{X} = 3.34$) เข้าร่วมสมาคมผู้อื่นได้อย่างดี ($\bar{X} = 3.33$) มีความสุขุมรอบคอบในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.24$) ตามลำดับ

2.2.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านมนุษยสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. รู้จักพูดจาชักทายผู้อื่น โดยใช้คำที่ไพเราะ อ่อนหวาน	3.76	0.76	มาก
2. ยิ้มแย้มแจ่มใส	3.74	0.77	มาก
3. พูดและปฏิบัติด้วยความจริงใจ	3.16	0.81	ปานกลาง
4. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.22	0.88	ปานกลาง
5. เสียสละเวลา และทุนทรัพย์ส่วนตัวให้กับสังคม ของชุมชนหรือส่วนรวมได้เสมอ	3.11	0.76	ปานกลาง
โดยรวม	3.40	0.49	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี
ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$)
เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ รู้จักพูดจาชักทายผู้อื่น
โดยใช้คำที่ไพเราะอ่อนหวาน ($\bar{X} = 3.76$) ยิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{X} = 3.74$) อยู่ในระดับปานกลาง
เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 3.22$) พูดและปฏิบัติด้วย
ความจริงใจ ($\bar{X} = 3.16$) และเสียสละเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัวให้กับสังคมของชุมชนหรือ
ส่วนรวมได้เสมอ ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ

2.2.4 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ยึดมั่นในจริยธรรมในการทำงาน	3.50	0.65	มาก
2. มีความยุติธรรมในการบังคับบัญชา	3.44	0.68	ปานกลาง
3. อนุเคราะห์ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน	3.40	0.66	ปานกลาง
4. ปฏิบัติต่อบุคคลอื่น โดยยึดหลักเมตตา	3.40	0.65	ปานกลาง
5. ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์	3.35	0.75	ปานกลาง
โดยรวม	3.42	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ยึดมั่นในจริยธรรมในการทำงาน ($\bar{X} = 3.50$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ มีความยุติธรรมในการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.44$) อนุเคราะห์ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน ($\bar{X} = 3.40$) ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นโดยยึดหลักเมตตา ($\bar{X} = 3.40$) ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ

2.2.5 ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สามารถกำหนดนโยบายในการบริหารงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	3.69	1.00	มาก
2. สามารถบริหารและใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด	3.43	0.99	ปานกลาง
3. สามารถส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.41	0.90	ปานกลาง
4. บริหารงานโดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	3.24	0.97	ปานกลาง
5. บริหารงานด้วยความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้	3.17	1.08	ปานกลาง
โดยรวม	3.39	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ สามารถกำหนดนโยบายในการบริหารงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 3.69$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ สามารถบริหารและใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.43$) สามารถส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.41$) บริหารงานโดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ($\bar{X} = 3.24$) บริหารงานด้วยความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 3.17$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี
ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ

3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี
ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน ที่มีเพศแตกต่างกัน
โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบล
ยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชน ที่มีเพศแตกต่างกัน

ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ ผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด	เพศ				t	sig
	ชาย (n = 158)		หญิง (n = 231)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านความเป็นผู้นำ	3.59	0.63	3.52	0.61	1.03	0.30
2. ด้านบุคลิกภาพ	3.49	0.40	3.47	0.41	0.49	0.61
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.44	0.45	3.37	0.51	1.47	0.14
4. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.43	0.49	3.41	0.46	0.23	0.81
5. ด้านทักษะความรู้ความสามารถ ในการบริหารงาน	3.48	0.84	3.32	0.88	1.82	0.07
รวม	3.49	0.47	3.42	0.46	1.38	0.16

จากตารางที่ 16 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี
ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน
โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

(n = 389)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อ คุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด	การศึกษา														
	ประถมศึกษา (n = 116)		แปลผล	มัธยม หรือ ปวช. (n = 124)		แปลผล	ปวส.หรือ เทียบเท่า (n = 53)		แปลผล	ปริญญาตรี (n = 93)		แปลผล	สูงกว่าปริญญา ตรี (n = 90)		แปลผล
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ด้านความเป็นผู้นำ	3.59	0.38	มาก	3.67	0.76	มาก	3.40	0.73	ปานกลาง	3.42	0.05	ปานกลาง	3.62	0.00	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	3.47	0.35	ปานกลาง	3.51	0.45	มาก	3.40	0.41	ปานกลาง	3.48	0.39	ปานกลาง	4.04	0.21	มาก
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.50	0.38	ปานกลาง	3.30	0.49	ปานกลาง	3.56	0.56	มาก	3.29	0.52	ปานกลาง	3.80	0.52	มาก
4. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.44	0.42	ปานกลาง	3.55	0.48	มาก	3.29	0.42	ปานกลาง	3.31	0.50	ปานกลาง	3.26	0.23	ปานกลาง
5. ด้านทักษะความรู้ความสามารถ ในการบริหารงาน	3.46	0.72	ปานกลาง	3.32	1.02	ปานกลาง	3.41	1.07	ปานกลาง	3.41	0.63	ปานกลาง	2.33	0.92	ปานกลาง
รวม	3.49	0.34	ปานกลาง	3.47	0.54	ปานกลาง	3.41	0.57	ปานกลาง	3.38	0.43	ปานกลาง	3.41	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาดอำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำมีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{X} = 3.59$) และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านคุณธรรม และจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.44$)

มัธยมหรือ ปวช. โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.67$) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยด้านมนุษยสัมพันธ์มีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.30$)

ปวส. หรือเทียบเท่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.56$) และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านคุณธรรมและจริยธรรมมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.29$)

ปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.48$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.29$)

สูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.04$) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยด้านคุณธรรม และจริยธรรมมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.26$)

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรี	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
1. ด้านความเป็นผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	4.752	4	1.188	3.122	.015
	ภายในกลุ่ม	146.119	384	.381		
	รวม	150.870	388			
2. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.374	4	.343	2.074	.083
	ภายในกลุ่ม	63.582	384	.166		
	รวม	64.956	388			
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	5.450	4	1.363	5.819	.000
	ภายในกลุ่ม	89.908	384	.234		
	รวม	95.358	388			
4. ด้านคุณธรรมและ จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	4.111	4	1.028	4.745	.001
	ภายในกลุ่ม	83.172	384	.217		
	รวม	87.283	388			
5. ด้านความรู้ความสามารถ ในการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	4.551	4	1.138	1.508	.199
	ภายในกลุ่ม	289.675	384	.754		
	รวม	294.225	388			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.766	4	.191	.861	.488
	ภายในกลุ่ม	85.408	384	.222		
	รวม	86.174	388			

จากตารางที่ 18 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี
ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า
โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของ
นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

(n = 389)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ ผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด	การศึกษา										F	Sig
	ประถม ศึกษา (n = 116)		มัธยมหรือ ปวช. (n = 124)		ปวส.หรือ เทียบเท่า (n = 53)		ปริญญาตรี (n = 93)		สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 90)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านความเป็นผู้นำ	3.59	0.38	3.67	0.76	3.40	0.73	3.42	0.05	3.62	0.00	3.12	.01 *
2. ด้านบุคลิกภาพ	3.47	0.35	3.51	0.45	3.40	0.41	3.48	0.39	4.04	0.21	2.07	.08
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.50	0.38	3.30	0.49	3.56	0.56	3.29	0.52	3.80	0.52	5.81	.00 *
4. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.44	0.42	3.55	0.48	3.29	0.42	3.31	0.50	3.26	0.23	4.74	.00 *
5. ด้านทักษะความรู้ความสามารถ ในการบริหารงาน	3.46	0.72	3.32	1.02	3.41	1.07	3.41	0.63	2.33	0.92	1.50	.19
รวม	3.49	0.34	3.47	0.54	3.41	0.57	3.38	0.43	3.41	0.36	.86	.48

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ไม่แตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ค่าเฉลี่ย ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านความเป็นผู้นำ

ความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด		ระดับการศึกษา				
		ประถม ศึกษา (n = 116)	มัธยม หรือ ปวช. (n = 124)	ปวส. หรือ เทียบเท่า (n = 53)	ปริญญาตรี (n = 93)	สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 90)
ระดับการศึกษา	\bar{X}	3.59	3.67	3.40	3.42	3.62
1. ประถมศึกษา	3.59		0.27	0.06	0.06	0.92
2. มัธยมหรือ ปวช.	3.67			0.00 *	0.00 *	0.88
3. ปวส.หรือเทียบเท่า	3.40				0.81	0.54
4. ปริญญาตรี	3.42					0.58
5. สูงกว่าปริญญาตรี	3.62					

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ดังนี้

ระดับมัธยม หรือ ปวช. มีความคิดเห็นแตกต่างจาก ระดับ ปวส. หรือเทียบเท่า และระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านมนุษยสัมพันธ์

ความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด		ระดับการศึกษา				
		ประถม ศึกษา (n = 116)	มัธยม หรือ ปวช. (n = 124)	ปวส. หรือ เทียบเท่า (n = 53)	ปริญญาตรี (n = 93)	สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 90)
ระดับการศึกษา	\bar{X}	3.50	3.30	3.56	3.29	3.80
1. ประถมศึกษา	3.50		0.00 *	0.08	0.00 *	0.29
2. มัธยมหรือ ปวช.	3.30			0.00	0.83	0.08
3. ปวส.หรือเทียบเท่า	3.56				0.00 *	0.42
4. ปริญญาตรี	3.29					0.07
5. สูงกว่าปริญญาตรี	3.80					

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างจาก มัธยม หรือปวช. และระดับปริญญาตรี
ระดับ ปวส. หรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นแตกต่างจาก ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านคุณธรรม และจริยธรรม

ความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด		ระดับการศึกษา				
		ประถม ศึกษา (n = 116)	มัธยม หรือ ปวช. (n = 124)	ปวส. หรือ เทียบเท่า (n = 53)	ปริญญาตรี (n = 93)	สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 90)
ระดับการศึกษา	\bar{X}	3.44	3.55	3.29	3.31	3.26
1. ประถมศึกษา	3.44		0.07	0.04 *	0.05	0.51
2. มัธยม หรือ ปวช.	3.55			0.00 *	0.00	0.29
3. ปวส. หรือเทียบเท่า	3.29				0.75	0.93
4. ปริญญาตรี	3.31					0.85
5. สูงกว่าปริญญาตรี	3.26					

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างจาก ระดับ ปวส. หรือเทียบเท่า

ระดับมัธยม หรือปวช. มีความคิดเห็นแตกต่างจาก ระดับ ปวส. หรือเทียบเท่า

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

(n = 389)

ความคิดเห็นของ ประชาชนต่อ คุณลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด	อาชีพ																	
	เกษตรกร (n = 87)		แปลผล	ค้าขาย (n = 88)		แปลผล	รับจ้าง (n = 75)		แปลผล	รับราชการ (n = 46)		แปลผล	กิจการส่วนตัว (n = 89)		แปลผล	อื่น ๆ (n = 4)		แปลผล
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ด้านความเป็นผู้นำ	3.51	0.55	มาก	3.62	0.62	มาก	3.52	0.66	มาก	3.54	0.44	มาก	3.55	0.72	มาก	3.62	0.86	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	3.57	0.32	มาก	3.44	0.45	ปานกลาง	3.44	0.45	ปานกลาง	3.53	0.29	มาก	3.45	0.44	ปานกลาง	3.28	0.20	ปานกลาง
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.40	0.33	ปานกลาง	3.40	0.41	ปานกลาง	3.49	0.41	ปานกลาง	3.31	0.47	ปานกลาง	3.36	0.66	ปานกลาง	3.45	1.10	ปานกลาง
4. ด้านคุณธรรมและ จริยธรรม	3.45	0.39	ปานกลาง	3.44	0.55	ปานกลาง	3.48	0.46	ปานกลาง	3.37	0.46	ปานกลาง	3.33	0.45	ปานกลาง	3.75	0.77	มาก
5. ด้านทักษะความรู้ ความสามารถใน การบริหารงาน	3.33	0.85	ปานกลาง	3.52	0.81	มาก	3.26	0.83	ปานกลาง	3.54	0.50	มาก	3.31	1.06	ปานกลาง	4.10	0.11	มาก
รวม	3.45	0.34	ปานกลาง	3.48	0.49	ปานกลาง	3.44	0.46	ปานกลาง	3.46	0.34	มาก	3.40	0.59	ปานกลาง	3.64	0.60	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ

เกษตรกร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.57$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยด้านทักษะความรู้ ความสามารถในการบริหารงานมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.33$)

ค้าขาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยด้านมนุษยสัมพันธ์มีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.40$)

รับจ้าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.52$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านทักษะความรู้ ความสามารถในการบริหารงานมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.26$)

รับราชการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.54$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.31$) กิจกรรมส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.55$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านทักษะความรู้ ความสามารถในการบริหารงานมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.31$)

อื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ คุณธรรมและจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยด้านบุคลิกภาพมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.28$)

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรี	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
1. ด้านความเป็นผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	.734	5	.147	.375	.866
	ภายในกลุ่ม	150.136	383	.392		
	รวม	150.870	388			
2. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.258	5	.252	1.513	.185
	ภายในกลุ่ม	63.697	383	.166		
	รวม	64.956	388			
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	1.146	5	.229	.931	.460
	ภายในกลุ่ม	94.213	383	.246		
	รวม	95.358	388			
4. ด้านคุณธรรมและ จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.559	5	.312	1.393	.226
	ภายในกลุ่ม	85.724	383	.224		
	รวม	87.283	388			
5. ด้านทักษะความรู้ ความสามารถ ในการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	6.608	5	1.322	1.760	.120
	ภายในกลุ่ม	287.618	383	.751		
	รวม	294.225	388			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.466	5	.093	.417	.837
	ภายในกลุ่ม	85.707	383	.224		
	รวม	86.174	388			

จากตารางที่ 24 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี
ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมแตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

(n = 389)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ ผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบล ยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	อาชีพ												F	sig
	เกษตรกร (n = 87)		ค้าขาย (n = 88)		รับจ้าง (n = 75)		รับราชการ (n = 46)		กิจการ ส่วนตัว (n = 89)		อื่น ๆ (n = 4)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านความเป็นผู้นำ	3.51	0.55	3.62	0.62	3.52	0.66	3.54	0.44	3.55	0.72	3.62	0.86	0.37	0.86
2. ด้านบุคลิกภาพ	3.57	0.32	3.44	0.45	3.44	0.45	3.53	0.29	3.45	0.44	3.28	0.20	1.51	0.18
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.40	0.33	3.40	0.41	3.49	0.41	3.31	0.47	3.36	0.66	3.45	1.10	0.93	0.46
4. ด้านคุณธรรมและ จริยธรรม	3.45	0.39	3.44	0.55	3.48	0.46	3.37	0.46	3.33	0.45	3.75	0.77	1.39	0.22
5. ด้านทักษะความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน	3.33	0.85	3.52	0.81	3.26	0.83	3.54	0.50	3.31	1.06	4.10	0.11	1.76	0.12
รวม	3.45	0.34	3.48	0.49	3.44	0.46	3.46	0.34	3.40	0.59	3.64	0.60	0.41	0.83

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า 5 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านทักษะความรู้ความสามารถ ในการบริหารงานมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยวิเคราะห์จำนวนความคิด
จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวน 161 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 41.38 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 389 ผู้ศึกษาขอเสนอ ผลการวิเคราะห์ จัดกลุ่มประเด็นเชิงพรรณนา จากกลุ่มที่มีความถี่มากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 26 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	จำนวน (ความถี่)
1. ด้านภาวะผู้นำ	
1.1 ควรมีภาวะผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรมและความเสมอภาค	30
1.2 ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนด้านของกีฬา	4
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	
2.1 ควรมีมุขยสัมพันธ์ดี ร่วมกิจกรรมของชุมชนสม่ำเสมอ	29
2.2 ควรพบปะกับประชาชนให้บ่อยอย่างสม่ำเสมอ	7
3. ด้านบุคลิกภาพ	
3.1 ควรมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ	27
3.2 ควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีกิริยาสุภาพ	5
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	
4.1 ควรมีความซื่อตรงต่อการทำงาน มีความซื่อสัตย์	25
4.2 ควรดูแลผู้ได้บังคับบัญชาและช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน	7

ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	จำนวน (ความถี่)
5. ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน	
5.1 ควรมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญ	20
5.2 ควรกำหนดนโยบายตามที่ประชาชนต้องการ	7

จากตารางที่ 26 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปได้ดังนี้

ด้านภาวะผู้นำ พบว่า นายกเทศมนตรี ควรกำหนดนโยบายตามที่ประชาชนต้องการ
ควรมีภาวะผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรม และความเสมอภาค และควรมีการส่งเสริมสนับสนุน
ด้านของกีฬา

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า นายกเทศมนตรี ควรมีมุขยสัมพันธ์ดี ร่วมกิจกรรม
ของชุมชนสม่ำเสมอ และควรพบปะกับประชาชนให้บ่อยอย่างสม่ำเสมอ

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า นายกเทศมนตรี ควรมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ ควรมีความ
เชื่อมั่นในตนเอง มีกิริยาสุภาพ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า นายกเทศมนตรี ควรมีความซื่อตรงต่อการทำงาน
มีความซื่อสัตย์ และควรดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา และช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน

ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน พบว่า นายกเทศมนตรีควรมีความรู้
ความสามารถในการพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญ ควรกำหนดนโยบายตามที่ประชาชนต้องการ

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะ ของผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. ลักษณะของเครื่องมือ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผลการวิจัย
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ ผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุ ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 389 คน ที่ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane และการหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

ลักษณะของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกเทศมนตรี 5 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้าน คุณธรรมและจริยธรรม และด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ลักษณะแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ โดยใช้มาตราวัดแบบสากลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตัวเลือกกำหนดให้คะแนนกลุ่ม ตัวอย่างเลือกตอบ ระดับความคิดเห็นต่อผู้นำมากที่สุดให้ 5 คะแนน ระดับมากให้ 4 คะแนน ระดับปานกลางให้ 3 คะแนน ระดับน้อยให้ 2 คะแนน ระดับน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน มีจำนวน ทั้งสิ้น 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะของประชาชนต่อลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 อันดับ
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ตามตัวแปร 3 ด้าน โดยด้านเพศ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ t - test ส่วนระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) หากพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้การทดสอบด้วยวิธี LSD.
4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้การบรรยายวิเคราะห์สรุปเนื้อหา และแจกแจงความถี่จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านทักษะความรู้ ความสามารถในการบริหารงานตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ผลการวิจัย พบว่า
 - 2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะในประเด็น เรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่ คือ ด้านภาวะผู้นำ เป็นคนดี มีภาวะผู้นำสูง มีคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ร่วมกิจกรรมของชุมชนสม่ำเสมอ ด้านบุคลิกภาพ มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อตรงต่อการทำงาน ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาบ้านเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ได้นำผลการวิจัยที่พบมาอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด มีการบริหารงานที่ต่อเนื่องเป็นที่ไว้วางใจ มีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดที่พัฒนา รับผิดชอบเอาใจใส่ ในหน้าที่ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยน่าเคารพนับถือ เป็นผู้มี

มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี รู้จักทักทายผู้อื่น โดยใช้คำพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในจริยธรรมในการทำงาน มีความยุติธรรมในการบังคับบัญชา และมีความสามารถในการวางแผนกำหนดนโยบายบริหารงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ฉัฐฉัตร นวเพ็ญกุล (2550) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่พึงประสงค์ของประชาชน ศึกษากรณีกิ่งอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุภชัย เอาะน้อย (2550 : 56 - 60) ได้ทำการศึกษาภาวะความเป็นผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ภาวะความเป็นผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่น ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

1. ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน ได้เห็นถึงคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของนายกเทศมนตรีที่ผ่านมาในการบริหารงานที่เหมือนกัน เช่น ความรู้ความสามารถในการบริหารงานในการตัดสินใจ การให้ความช่วยเหลือประชาชน มีความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่องานอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ธวัชชัย ผงอ้วน (2554 : 88 - 92) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สาคร สุริยะ โชติ (2550) พบว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีระดับทักษะ

เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ธนากร อึ้งกินันท์ (2550) พบว่า ประชาชนที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้บริหารท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

2. ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความสนใจในการบริหารจัดการท้องถิ่นของผู้นำ ได้รับรู้ถึงคุณลักษณะทางด้านต่าง ๆ และได้รับการช่วยเหลือจากนายกเทศมนตรี จึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ธวัชชัย ผงอ้วน (2554 : 88 - 92) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.5 ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สาคร สุริยะโชติ (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นตามทัศนะของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน ต่างได้รับรู้ถึงคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด ที่มีการบริหารและเป็นไปตามความต้องการของประชาชน เช่น มีความเป็นผู้นำ มีวินัยในตนเอง แก้ปัญหาได้ เป็นผู้เสียสละทั้งเวลาและทุนทรัพย์ของตัวเอง เพื่อสังคมและส่วนรวมอยู่ตลอด ร่วมรับฟังทางออกแก้ปัญหาให้กับประชาชนและสังคม

ในทุกเรื่อง จึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ธวัชชัย ผงอ้วน (2554 : 88 - 92) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ศิริพร เบ้าหนองบัว (2555) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลแก้ง อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนจำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านต่าง ๆ เห็นว่า นายกเทศมนตรีเป็นคนดี มีภาวะผู้นำสูง มีมนุษยสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนดี เป็นกันเอง มีบุคลิกภาพที่ดีมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ซื่อตรงต่อการทำงาน มีความรู้ความสามารถในการทำงาน และนายกเทศมนตรีควรมีการกำหนดนโยบายตามที่ประชาชนต้องการ เช่น การส่งเสริมด้านสุขภาพกีฬา พบปะกับประชาชนให้บ่อยอย่างสม่ำเสมอ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ตัวเอง ควรดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาและช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเป็นปากเสียงให้กับประชาชนได้

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบประเด็นหลายประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบประเด็นที่นายกเทศมนตรีควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับคุณลักษณะ ดังนี้

1.1.1 นายกเทศมนตรี ต้องมีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานได้

1.1.2 นายกเทศมนตรี ต้องบริหารงานโดยยึดหลักผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

1.1.3 นายกเทศมนตรี ควรที่จะเสียสละทุนทรัพย์และเวลาส่วนตัว ให้กับสังคมและชุมชนหรือส่วนรวมได้เสมอ

1.1.4 นายกเทศมนตรี ต้องพูดและปฏิบัติด้วยความจริงใจ

1.1.5 นายกเทศมนตรี ปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ส่งผลบริหารงานด้วยความจริงใจ

1.2 จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบประเด็นที่นายกเทศมนตรีควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับคุณลักษณะ ดังนี้

1.2.1 ในการบริหาร ต้องมีการบริหารงานด้วยความ โปร่งใส ยึดหลักผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

1.2.2 นายกเทศมนตรี ควรที่จะเสียสละเวลา และทุนทรัพย์ส่วนตัวให้กับสังคมของชุมชน หรือส่วนรวมได้เสมอ

1.2.3 ในการบริหารงานของนายก ควรที่จะมีความสุขรอบคอบในการปฏิบัติงาน และสามารถเข้าร่วมสมาคมกับผู้อื่นได้

1.3 จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบประเด็นที่นายกเทศมนตรี ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับคุณลักษณะ ดังนี้

1.3.1 ควรมีภาวะผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรมและความเสมอภาค

1.3.2 ควรมีมนุษยสัมพันธ์ดี ร่วมกิจกรรมของชุมชนสม่ำเสมอ

1.3.3 ควรมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ

1.3.4 ควรมีความซื่อตรงต่อการทำงาน มีความซื่อสัตย์

1.3.5 ควรมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญ

1.3.6 ควรพบปะกับประชาชนให้บ่อยอย่างสม่ำเสมอ

1.3.7 ควรดูแลผู้ได้บังคับบัญชาและช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างเจาะลึก

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงานของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างละเอียดในทุกด้าน

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงานของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กวิศรา สุวรรณบุตร. (2550). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน
ส่งเสริม การศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร.
สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กวี วงศ์พุด. (2535). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพ.
- การปกครอง, กรม. (2555). สำนักบริหารการทะเบียนตำบลอย่างตลาด ท้องถิ่นเทศบาล
ตำบลอย่างตลาด. กภาพสินธุ์ : สำนักงานเทศบาลตำบลอย่างตลาด.
- กิตติ สุทธิสัมพันธ์. (2542). ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อวิธีการศุลกากรในการนำสินค้า
จากต่างประเทศ กรณีศึกษาการนำเข้าทางสำนักศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ ฯ.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกษราภรณ์ วงศ์ก่อ. (2550). ความคิดเห็นพนักงานเทศบาลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วน
ราชการเทศบาลเมืองหนองคาย. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัท ส. เอเชียเพรส (1989)
จำกัด.
- ไกลิชญ์ เปลรินทร์. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรรยา ศิวานนท์. (2548). เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จักรพรรดิ วัฒนา. (2538). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารข้าราชการครู. ปริญญานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- จำเรียง ภาวจิตร. (2526). การศึกษาสภาพสังคม - เศรษฐกิจ และลักษณะความเป็นผู้นำ.
กรุงเทพฯ ฯ : แผนกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จำลอง เงินดี. (2540). เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- จิรายุ ทรัพย์สิน. (2540). **ความคิดเห็นของนิสิตที่มีผลต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีนิติปรัชญาตรี คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- นิตยาพร เสมอใจ. (2547). **การจัดการและการตลาดบริการ. กรุงเทพฯ ฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.**
- ชวงค์ ฉายะบุตร. (2539). **การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ ฯ : สมาคมนิติศาสตร์
รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2547). **การจัดการ. กรุงเทพฯ ฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.**
- ณัฐฉัตร นวเพ็ญกุล. (2550). **คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของ
ประชาชน : กรณีกิ่งอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. รายงานการศึกษานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- ถนอมจิต ชนะบุญ. (2552). **การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน.
วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**
- ถวิล ธาราโกษณ์. (2532). **จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นสไตร์.**
- ทองใบ สุดชาติ. (2548). **ภาวะผู้นำ กลไกขับเคลื่อนองค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ ฯ :
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.**
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). **องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.**
- ชนกร อิงคนินันท์. (2550). **คุณลักษณะของผู้บริหารท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนศึกษา
เฉพาะกรณี เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ พ.ศ. 2550. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์.
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.**
- ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2550). **การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่นอีกมิติหนึ่ง
ของอารยธรรมโลก. กรุงเทพฯ ฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.**
- ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และคณะ. (2530). **การบริหารการนิเทศศึกษา. สงขลา : เทมการพิมพ์.**
- ธีรศักดิ์ บันฑูป่า. (2541) **ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียน อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

- ธวัชชัย ผงอ้วน. (2554). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธารมณ์ จังหวัดหนองคาย**. รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ ฯ : เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2543). **หลักการบริหารการศึกษา**. พิษณุโลก : ทรูทูลไทย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2540). **ก้าวเข้าสู่การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2524). **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2526). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- พรทิพย์ อัยยิมานันท์. (2547). **ภาวะผู้นำ : การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนลจำกัด (มหาชน).
- พรนพ พุกกะพันธ์ (2544). **ภาวะผู้นำและการจูงใจ**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ จามจุรีโปรดักส์.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2540). **ภาวะผู้นำ : ความสำคัญต่ออนาคตไทย**. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์พิมพ์ไทย.
- พระมหามานะ พุทธิวิริโย (นามนนท์). (2555). **ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเอกมร ฐิตปญโญ (คงตางาม). (2553). **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารณีย์ธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัชรศร การันต์. (2533). **ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อการย้ายถิ่นที่ตั้งสถานที่ทำงานอันเนื่องมาจากผลกระทบการอนุรักษ์พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์**. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- พิเชษฐ ความจงหาร. (2553). **ความคิดเห็นของประชาชนตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี.** รายงาน
การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิทยา นาผล. (2544). **ความคิดเห็นของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
สาขามหาสารคาม มีต่อบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ทวีโชค.** การศึกษาปัญหาพิเศษ.
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์ใจ โอภาณัฐภรณ์. (2542). **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพฯ ฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ภักฎญาณี ชัยชนะดี. (2546). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้บริหาร
ทางการพยาบาลของโรงพยาบาลทั่วไปในเขต 2.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธี, และวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.**
กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มัตติกา วัลย์. (2550). **คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์
ของประชาชนในตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ.**
รายงานการศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มัตติกา ต้อนสอน. (2544). **พฤติกรรมมองค์การ.** กรุงเทพฯ ฯ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ขงยุทธ เกษสาคร. (2544). **ภาวะผู้นำและแรงจูงใจ.** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ SK BOOKNET.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนรัชการพิมพ์ จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ ฯ : นานมี
บุคส์พับลิเคชั่นส์.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2535 ก). **การเมืองการปกครองของไทย.** กรุงเทพฯ ฯ : บริษัท พิมพ์เนศ พรินต์ติ้ง
เซ็นเตอร์ จำกัด.
- _____. (2535 ข). **การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ ฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2545). **ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์.** เอกสารประกอบการเรียน.
กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. (2533). **ศิลปะศาสตร์สำหรับผู้ผู้นำ.** กรุงเทพฯ ฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- วิเชียร เกตุสิงห์. (2541). **คู่มือวิจัยเชิงปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิเชียร วิทญูดม. (2548). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ ฯ : ซีรฟิล์มและไซเท็กซ์.
- วิภาดา คุปตานนท์. (2544). **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2548). **การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ**. กรุงเทพฯ ฯ : นิติธรรม.
- วิโรจน์ สารรัตนะ (2548). **แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : ทิพย์วิสุทธิ์.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). **เจตคติ**. กรุงเทพฯ ฯ : ดี.ดี.บุ๊คส์สโตร์.
- ศิริพร เบ้าหนองบัว. (2555). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลแก้ง อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม**. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริโสภาคย์ บุรพาเดช. (2535). **จิตวิทยาธุรกิจ**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงวน ช้างฉัตร (2541). **พฤติกรรมองค์กร**. พิษณุโลก. : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สมบูรณ์ เดชสมบูรณ์สุข. (2545). **ความรู้และหลักปฏิบัติงานเทศบาล**. กรุงเทพฯ ฯ : สุตรไพศาล.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). **การบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สวณา พรพัฒน์กุล. (2542). **คุณภาพชีวิตและการทำงานของพนักงานธนาคารออมสิน**. กรุงเทพฯ ฯ : งานวิจัยฝ่ายพัฒนาธนาคารออมสิน.
- สาคร สุริยะ โชติ. (2550). **คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่น ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). **ภาวะผู้นำ**. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุกัญช เอาะน้อย. (2550). **ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่น**. รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ ยี่วรพันธ์. (2543). **ยุทธศาสตร์การบริหารบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์แทกซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

- อาคม วัชโรสง. (2547). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา**. ภารกิจเอกสาร และตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). **การปกครองท้องถิ่น**. โอเดียนสโตร์ : กรุงเทพฯ ฯ
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2542). **คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ ฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อรุณ รักธรรม. (2537). **หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร**. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- Barnard, Chester I. (1972). **The Functions of the Executives**. Boston : Harvard University Press.
- Clarke, J.J. (1957). **Out line of local government of the United Kingdom**. Lodon : Sir Iscca Pitman & Sons.
- Fayol. (1923). **Industrial and General Administration**. New Jersey : Clifton.
- Holloway, W.V. (1951). **State and Local Government in the United States**. New York : McGraw Hill Book Company.
- Maslow, A. H. (1970). **Motivation and personality**. (2nd ed). New York : Harper and Row.
- Oskamp, S. Att (1977). **Attitudes and Opinions**. New Jersey : Prentice hall Inc.
- Robson, W.A. (1953). "Local Government," **Encyclopedea of Social Science**. New York : TheMacmillan Co Row.
- Schmidt and Hunter (1992). "Development of a causal model of processes determining job Performance," **Current Directions in Psychological Science**. Vol. 1 No. 2 : 89 - 92.
- Scott Davis (1967). **Introduction to Psychology Research**. New York : Wiley and Son, Inc.
- Wit, D. (1967). **A Comparative Survey of Local Government and Administration**. Bangkok : Prachandra.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics an Introductory Analysis**. New York : Harper.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อวิจัย

เรื่อง : ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 : แบบสอบถามเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดใช้เครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความและเติมข้อมูลลงในช่องว่าง
ตามควรเป็นจริงกับท่านให้มากที่สุด

ส่วนที่ 2 : แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของ

นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง : 2.1 โปรดใช้ดุลพินิจของท่านพิจารณาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของ

นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางด้านขวามือ ให้ตรงกับความ

เป็นจริงมากที่สุด ความหมายแต่ละช่องมี ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 : ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง : โปรดเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของ

นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

โปรดกรณาดอบแบบสอบถามทุกข้อ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ในการให้ความร่วมมือการตอบคำถามแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายภัทรพิชญ์ เกตุคำ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ให้ตรงตามความจริง หรือถูกต้องที่สุด

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. การศึกษา () ประถมศึกษา
 () มัธยมศึกษา หรือ ปวช.
 () ปวส. หรือ เทียบเท่า
 () ปริญญาตรี
 () สูงกว่าปริญญาตรี
3. อาชีพ () เกษตรกร
 () ค้าขาย
 () รับจ้าง
 () รับราชการ
 () กิจการส่วนตัว
 () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

**ส่วนที่ 2 : แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของ
นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์**

คำชี้แจง

- 2.1 โปรดใช้ดุลพินิจของท่านพิจารณาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี
ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ว่าอยู่ในระดับใด
- 2.2 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางด้านขวามือให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
ความหมายแต่ละช่องมี ดังนี้
- 5 หมายถึง ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง
 - 4 หมายถึง ระดับเห็นด้วย
 - 3 หมายถึง ระดับไม่แน่ใจ
 - 2 หมายถึง ระดับไม่เห็นด้วย
 - 1 หมายถึง ระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	ความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
ด้านความเป็นผู้นำ						
1	มีวิสัยทัศน์ คิดกว้างไกล					
2	มีวินัยในตนเอง					
3	กล้าตัดสินใจเมื่อมีปัญหา					
4	เป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชน ทุกโอกาส					
5	มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อหน้าที่					
6	มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจ ของประชาชน					
7	เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง					
8	สามารถฟังพาได้เมื่อประชาชน เกิดความเดือดร้อน					

ข้อ	ความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
ด้านบุคลิกภาพ						
1	มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
2	วาจาสุภาพต่อบุคคลทุกวัย					
3	การแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย น่าเคารพนับถือ					
4	เข้าร่วมสมาคมผู้อื่น ได้อย่างดี					
5	เป็นผู้มีความสงบเสงี่ยม					
6	มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง					
7	มีความสุขุมรอบคอบในการ ปฏิบัติงาน					
ด้านมนุษยสัมพันธ์						
1	รู้จักพูดจาทักทายผู้อื่น โดยใช้คำ ที่ไพเราะอ่อนหวาน					
2	ยิ้มแย้มแจ่มใส					
3	พูดและปฏิบัติด้วยความจริงใจ					
4	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
5	เสียสละเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัว ให้กับสังคมของชุมชนหรือ ส่วนรวมได้เสมอ					
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม						
1	ยึดมั่นในจริยธรรมในการทำงาน					
2	มีความยุติธรรมในการบังคับบัญชา					
3	อนุเคราะห์ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน					
4	ปฏิบัติต่อบุคคลอื่น โดยยึดหลักเมตตา					
5	ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความ ซื่อสัตย์					

ข้อ	ความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของ นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
ด้านทักษะความรู้ความสามารถ ในการบริหารงาน						
1	สามารถกำหนดนโยบายในการ บริหารงานที่ชัดเจนสอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชน					
2	สามารถบริหารและใช้จ่าย งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด					
3	สามารถส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ ของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่าง มีประสิทธิภาพ					
4	บริหารงานโดยยึดผลประโยชน์ ของประชาชนเป็นหลัก					
5	บริหารงานด้วยความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้					

ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง : โปรดเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรี
ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

1. ด้านภาวะผู้นำ

.....
.....
.....

2. ด้านบุคลิกภาพ

.....
.....
.....

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์

.....
.....
.....

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม

.....
.....
.....

5. ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

.....
.....
.....

“ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่กรุณาในการตอบแบบสอบถาม”

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1
16	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1
21	1	1	1	3	1
22	1	1	1	3	1
23	1	1	1	3	1
24	1	1	1	3	1
25	1	1	1	3	1

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
26	1	1	1	3	1
27	1	1	1	3	1
28	1	1	1	3	1
29	1	1	1	3	1
30	1	1	1	3	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Item	Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Scale Item - Total Correlation	Corrected Alpha if Item Deleted
1	98.2000	247.476	.871	.953
2	98.7333	252.547	.847	.954
3	98.6333	238.723	.788	.954
4	98.8000	244.855	.929	.953
5	99.2000	247.476	.871	.953
6	98.6333	232.723	.918	.952
7	99.1333	234.326	.940	.952
8	98.7333	252.547	.847	.954
9	99.0333	263.206	.162	.959
10	98.8333	274.695	-.411	.960
11	98.7667	256.392	.705	.955
12	99.2667	247.513	.634	.955
13	99.2667	249.651	.716	.954
14	98.8667	254.740	.482	.956
15	98.9000	263.266	.179	.958
16	98.7000	270.217	-.137	.959
17	99.0333	247.344	.722	.954
18	99.3333	254.092	.726	.955
19	99.4000	238.731	.842	.953
20	99.1333	258.671	.585	.956

Item	Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Scale Item - Total Correlation	Corrected Alpha if Item Deleted
21	98.6000	257.972	.585	.956
22	99.0000	267.241	.035	.958
23	98.8000	262.097	.272	.957
24	98.7667	253.771	.695	.955
25	98.9333	259.582	.402	.957
26	98.4000	236.869	.901	.952
27	98.9000	236.783	.833	.953
28	99.0333	248.585	.798	.954
29	99.3000	236.907	.913	.952
30	99.3333	235.885	.903	.952

Reliability Coefficients

1. N of Cases = 30.0

2. N of Item = 30

3. Alpha = .956

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ ว ๑๐๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณฉวี แก้วกล้า

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายภัทรพิชญ์ เกตุคำ รหัสประจำตัว ๕๓๘๑๖๐๐๑๐๒๒๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ที่บริหารงานอยู่ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๒ – ๒๕๕๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ ๖๑๐๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๑

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณไสว ประภาศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายภัทรพิชญ์ เกตุคำ รหัสประจำตัว ๕๓๘๑๖๐๐๑๐๒๒๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ที่บริหารงานอยู่ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๒ – ๒๕๕๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศร ๐๕๔๐.๐๑/ ๖๑๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณปราณี จงจอหอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายภัทรพิชญ์ เกตุคำ รหัสประจำตัว ๕๓๘๑๖๐๑๐๑๒๒๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ที่บริหารงานอยู่ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๒ – ๒๕๕๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไป
ด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สติติ การวัดและประเมินผล
ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ ๑๐๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน **ผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลยางตลาด**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายภัทรพิชญ์ เกตุคำ รหัสประจำตัว ๕๓๘๑๖๐๐๑๐๒๒๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ที่บริหารงานอยู่ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๒ – ๒๕๕๕”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๓๒ - ๕๔๓๘

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายภัทรพิชญ์ เกตุคำ
วันเกิด	28 กันยายน 2530
สถานที่เกิด	อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 29 หมู่ 3 ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสร้างมิ่งประสิทธิ์ผล อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ธุรการ โรงเรียน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2560	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY